T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BURSA OSMANGAZİ BELEDİYESİ

www.balioglu.net

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 10
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 13
7. DENETİM BULGULARI 13
8. EKLER 53

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3
Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4
Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 4
Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 7
Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler 7
Tablo 9: Amortisman Tutarı Bulunmayan Maddi Duran Varlıklar 14

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Bazı Maddi Duran Varlıklar İçin Hatalı Amortisman Ayrılması

2. Banka Kredilerinin Vadelerine Göre İlgili Hesaplarda Takip Edilmemesi

3. Tesis Kapsamında Kullanılan Dayanıklı Taşınırların Tesisler, Makine ve Cihazlar Hesabına Kaydedilmemesi ve Tesis Bileşenleri Cetveli ile Sanal Ambar Oluşturulmaması

4. Bedelsiz Devredilen Bir Taşıt ile Bir Bölümü Takas, Bir Bölümü Nakit Olmak Üzere Alınan Arsaya İlişkin İşlemlerin Yanlış Kayıt Altına Alınması

5. Maddi Duran Varlıkların Yanlış Hesap Kodlarında Takip Edilmesi

6. Haklar Hesabının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğindeki Tanıma Uygun Kullanılmaması

www.balioglu.net

B. Diğer Bulgular

1. Belediye İle İlgili Yapılan Rutin Haberlerin Bedelinin Ödenmesi ve TV Programları Hazırlatılması

2. Profesyonel Spor Kulübüne "Ofis Kiralaması" Adı Altında Nakdi Yardım Yapılması

3. Belediyenin Gazetesinin Fahiş Fiyatlarla İnsert Dağıtımının Yaptırılması

4. Ulusal Enstitü Tarafından Verilen İdeal Kent Ödülü Reklamlarının Belediye Başkanının Hususi Reklamı Mahiyetinde Olması

5. Ulusal Enstitü Tarafından Verilen İdeal Kent Ödülü Töreninin Fransa-Paris'te Yapılması

6. Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresince Tahsil Edilmesi Gereken Evsel Atık Bertaraf Ücretlerinin Tahsilinin ve Katma Değer Vergisinin Takibinin Yapılmaması

7. Belediyeye Ait Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi

8. Doğrudan Temin Usulü ile Yapılan Teslimi Belirli Bir Süreyi Gerektiren Mal ve Hizmet Alımı ile Yapım İşlerinde Sözleşme Yapılmaması

9. Faiz Gelirleri Hesabı İle Banka Hesap Özetinde Yer Alan Tutar Arasında Uyum Olmaması

10. Kiraya Verilen Taşınmazların Kayıtlı Değerlerinin ve Bunlara Ait Kira Gelirlerinin Nazım Hesaplarda Takip Edilmemesi

11. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Kayıtlı Varlıkların Satılmaması ve Satışı Yapılanların Yanlış Hesaplara Kaydedilmesi

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bursa Osmangazi Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

www.balioglu.net

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su, atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

www.balioglu.net

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Bursa Osmangazi Belediyesinin karar organı olan Osmangazi Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere toplam 46 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Bursa Osmangazi Belediyesinin teşkilat yapısında, 23 adet birim müdürlüğü bulunmaktadır. Bu birimlerden Özel Kalem Müdürlüğü doğrudan Başkana bağlı olup ayrıca teşkilat şemasında İç Denetim Birimi de Başkana bağlı görülmekle birlikte bu birim yıl sonu itibariyle fiili olarak bulunmamaktadır. Başkana bağlı memurlar arasından atanan beş başkan yardımcısı ve meclis üyelerinden görevlendirilen dört başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin diğer 22 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	859	413
Sözleşmeli Personel	-	105
Kadrolu İşçi	335	167
Geçici İşçi	-	11
Toplam	**1.194**	**696**
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		**1.922**

www.balioglu.net

Belediyenin hissedarı olduğu 4'ü doğrudan, 10'u dolaylı olmak üzere toplam 14 adet şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Bursa Osmangazi Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Bursa Osmangazi Belediyesinin 2020 yılı bütçe tahmini gider ve gelirleri ile

gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	-	86.751.000,00	6.826.665,77	93.577.665,77	72.343.974,62	21.233.691,15
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	19.273.000,00	1.575.336,22	20.848.336,22	10.961.450,02	9.886.886,20
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	300.181.000,00	11.484.473,85	311.665.473,85	234.695.054,06	76.970.419,79
04	Faiz Giderleri	-	5.000.000,00	1.000.000,00	6.000.000,00	5.993.519,85	6.480,15
05	Cari Transferler	1.363.696,74	16.563.000,00	3.950.000,00	21.876.696,74	15.247.785,07	6.628.911,67
06	Sermaye Giderleri	-	211.532.000,00	4.852.619,57	216.384.619,57	171.225.654,09	45.158.965,48
07	Sermaye Transferleri	-	1.000.000,00	3.550.000,00	4.550.000,00	4.270.330,00	279.670,00
08	Borç Verme	-	-	-	-	-	-
09	Yedek Ödenek	-	33.700.000,00	-33.239.095,41	460.904,59	-	460.904,59
Toplam		**1.363.696,74**	**674.000.000,00**	**0,00**	**675.363.696,74**	**514.737.767,71**	**160.625.929,03**

Bursa Osmangazi Belediyesinin 2020 mali yılı bütçesi ile 674.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş, geçen yıldan devreden ödenekle birlikte 2020 yılı ödenek toplamı 675.363.696,74 TL olmuştur. Yıl içinde 514.737.767,71 TL Bütçe Gideri yapılmış, 160.625.929,03 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	264.333.000,00	150.941.215,76	252.449,83	150.688.765,93	57,01
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	78.515.000,00	76.452.362,46	113.450,33	76.338.912,13	97,23
04- Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	10.500.000,00	2.729.286,13		2.729.286,13	25,99
05- Diğer Gelirler	285.702.000,00	292.697.030,01	36.149,09	292.660.880,92	102,44
06- Sermaye Gelirleri	38.032.000,00	57.275.598,00	16.746,00	57.258.852,00	150,55
08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09- Red ve İadeler	-3.082.000,00	-	-	-	-
Toplam	**674.000.000,00**	**580.095.492,36**	**418.795,25**	**579.676.697,11**	**86,01**

2020 yılında net bütçe geliri %86,01 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bütçe gelir tahminine

www.balioglu.net

göre en yüksek oranlı gerçekleşme "Diğer Gelirler" ve "Sermaye Gelirleri", en düşük gerçekleşme ise "Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler" bütçe çeşidinde olmuştur.

Tahmini bütçeye göre; "Sermaye Gelirleri"ndeki gerçekleşmenin %150,55 oranında fazla olması konut satışlarından, "Diğer Gelirler"deki gerçekleşmenin %102,44 oranında fazla olması, "Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden Alınan Pay"ın bütçe tahminin üzerinde gerçekleşmesinden kaynaklanmıştır.

Yıl içerisinde 617.867.604,50 TL gelir tahakkuk etmiş, geçen yıldan devreden tahakkuk ile birlikte toplam gelir tahakkuku olan 825.218.124,09 TL'nin %70,25'i oranında 579.676.697,11 TL'si tahsil edilmiştir. Bu kapsamda tahakkuk eden gelirlerden, "Vergi Gelirleri" %56,27, "Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri" %59,74, "Diğer Gelirler" %79,17, "Sermaye Gelirleri" %99,97, "Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler" %100 oranında tahsil edilmiştir.

Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen Tutar) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi %
01- Personel Giderleri	86.751.000,00	72.343.974,62	83,39
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	19.273.000,00	10.961.450,02	56,87
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	300.181.000,00	234.695.054,06	78,18
04- Faiz Gideri	5.000.000,00	5.993.519,85	119,87
05- Cari Transferler	16.563.000,00	15.247.785,07	92,06
06- Sermaye Giderleri	211.532.000,00	171.225.654,09	80,95
07- Sermaye Transferleri	1.000.000,00	4.270.330,00	427,03
08- Borç Verme	-	-	-
09- Yedek Ödenekler	33.700.000,00	-	-
Toplam	**674.000.000,00**	**514.737.767,71**	**76,37**

Belediyenin 2020 yılında bütçe giderleri %76,37 seviyesinde gerçekleşmiştir. Başlangıç bütçesine göre öngörülen tutar, "Sermaye Transferleri"nde sermayesine ortak olunan şirketlere taahhüt edilen sermayenin ödenmesi sonucu %427,03 oranında, "Faiz Giderleri"nde ise kullanılan kredilere ödenen faiz %119,87 oranında gerçekleşmiştir. Diğer gider kalemleri beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2019 yılının 2018 yılına, 2020 yılının 2019 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolardadır.

www.balioglu.net

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	136.742.717,38	143.090.048,61	150.941.215,76	4,64	5,49
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	41.543.747,48	31.945.692,38	76.452.362,46	-23,10	139,32
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	3.232.264,90	309.441,59	2.729.286,13	-90,43	782,00
Diğer Gelirler	235.096.749,78	249.125.613,33	292.697.030,01	5,97	17,49
Sermaye Gelirleri	68.180.051,72	23.753.618,90	57.275.598,00	-65,16	141,12
Toplam	**484.795.531,26**	**448.224.414,81**	**580.095.492,36**	**-7,54**	**29,42**
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-2.780.985,30	-884.425,33	-418.795,25	-68,20	-52,65
Net Toplam	**482.014.545,96**	**447.339.989,48**	**579.676.697,11**	**-7,19**	**29,58**

Tablodaki bilgiler dikkate alındığında; 2020 yılında gelirler bir önceki göre %29,58 oranında 132.336.707,63 TL artarak 579.676.697,11 TL'ye yükselmiştir. 2020 yılında "Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler"de İller Bankası, Bursa Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı ve Belediyeler Birliğinden sağlanan gelirler sonucu %782,00 oranında, "Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri"nde çevre ve esenlik hizmetlerine ilişkin gelirlerdeki artış sonucu %139,32 oranında, "Sermaye Gelirleri"nde, konut satışlarından sağlanan gelir sonucu %141,12 oranında artış olmuştur. Ancak söz konusu bütçe gelirlerinde yüksek oranlı artış olurken "Vergi Gelirleri"ndeki artış oranı %5,49 seviyesinde kalmıştır.

www.balioglu.net

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	59.596.453,29	67.108.210,92	72.343.974,62	12,60	7,80
SGK Devlet Prim Giderleri	9.004.360,19	9.930.966,87	10.961.450,02	10,29	10,38
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	200.867.457,01	230.836.143,46	234.695.054,06	14,92	1,67
Faiz Giderleri	4.870.755,78	3.788.178,26	5.993.519,85	-22,23	58,22
Cari Transferler	10.453.664,13	13.999.342,51	15.247.785,07	33,92	8,92
Sermaye Giderleri	199.481.816,42	130.062.506,14	171.225.654,09	-34,80	31,65
Sermaye Transferleri	1.750.000,00	1.000.000,00	4.270.330,00	-42,86	327,03
Toplam	**486.024.506,82**	**456.725.348,16**	**514.737.767,71**	**-6,03**	**12,70**

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2020 yılında 2019 yılına göre %12,70 oranında 58.012.419,55 TL artarak 514.737.767,71 TL'ye yükselmiştir. Gider kalemlerinin tamamında artış olmakla birlikte "Sermaye Transferleri"nde şirketlere sermaye taahhüt borcunun ödenmesi

nedeniyle yüksek oranlı artış olmuştur. Söz konusu gider çeşindeki geçen yıla göre artış oranı %327,03'dür.

Belediyenin Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; tahakkuk eden 2020 yılı Faaliyet Gideri 376.706.034,61 TL, Faaliyet Geliri 594.301.134,24 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 217.595.099,63 TL olarak gerçekleşmiştir. Belediyenin 31.12.2020 tarihli bilançosunun aktif ve pasif büyüklüğü 1.719.796.694,62 TL'dir.

Bursa Osmangazi Belediyesinin doğrudan ve dolaylı hissedarı olduğu Şirketler hakkında bilgi aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Osmangazi Kültür İşletmesi AŞ	10.000.000,00	10.000000,00	100
2	Osmangazi Pesonel AŞ	1.000.000,00	1.000.000,00	100
3	BURFAŞ (*)	26.901.000,00	170.330,00	0,63
4	BİNTED(**)	500.000,00	100.000,00	20

(*) BURFAŞ Bursa Park Bahçe Sosyal ve Kültürel Hizmetler, Turizm, Özel Yurt İşletmeciliği, İnşaat, Basın Yayın, İlan, Matbaacılık, Reklamcılık Sanayi Ticaret Anonim Şirketi
(**) BİNTED İnsan Kaynakları Taahhüt, Eğitim,Danışmanlık Hizmetleri, İmar İnşaat ve Ticaret Limited Şirketi

www.balioglu.net

Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Belediye şirketinin adı	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Hisse Oranı (%)
1	Osmangazi Kültür İşletmesi (OKİ)	Şirketi bulunmuyor	-	-	-
2	Osmangazi Personel A.Ş. (OSPERAŞ)	Şirketi bulunmuyor	-	-	-
3	Bursa Park Bahçe Sosyal ve Kültürel Hizmetler Turizm, Özel Yurt İşletmeciliği İnşaat, Basın, Yayın, İlan Matbaacılık, Reklamcılık San. Tic. A.Ş. (BURFAŞ)*	Bursa Kültür ve Sanat A.Ş.	2.300.000,00	391.000,00	17
		Bursa Tarım ve Hayvancılık A.Ş.	1.000.000,00	200.000,00	20
		Bursa Ekmek ve Besin A.Ş.	26.400.000,00	373.669,78	1,42
		Bursa Jeotermal A.Ş.	32.200.000,00	32.200,00	0,1
		Bursa Kent Yapı İmar Bilişim Enerji San.ve Tic.A.Ş.	1.000.000,00	1.000,00	0,1
4	Bursa İmar İnşaat ve Ticaret Limited Şirketi (BİNTED)**	Burulaş Bursa Ulaşım Toplu Taşım İşletmeciliği San. ve Tic. A.Ş.	540.350.000,00	4.175.760,57	0,77
		Bursa Jeotermal Enerji San. ve Tic. A.Ş.	32.200.000,00	32.200,00	6,31
		Besaş Ekmek ve Besin San. Tic. A.Ş.	26.400.000,00	19.680,00	0,08

		Bursa Kültür ve Sanat Ürünleri Tic. A.Ş.	2.300.000,00	391.000,00	17
		Burkent Bursa Kent Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş.	1.000.000,00	1.000,00	0,10

* BURFAŞ'daki Belediyenin ortaklık payı hisse devir sözleşmesiyle 19.02.2021'de satılmıştır.
**BİNTED'deki Belediyenin %20 ortaklık payının Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığına satışı için 09.09.2020 tarihli Meclis Kararı alınmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Bursa Osmangazi Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlık tarafından hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

www.balioglu.net

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

www.balioglu.net

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

www.balioglu.net

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle

gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun'un "İç Kontrol Sistemi" başlıklı Beşinci Kısmının 55, 56 ve 57'nci maddelerinde iç kontrol sisteminin tanımı, amacı ve yapısı belirlenmiştir. Söz konusu Kanun'da; İç kontrol; "*idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü"*, olarak tanımlanmıştır.

Osmangazi Belediye Meclisinin 03.07.2019 tarihli toplantısında alınan 2019/248 sayılı karar ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/b ve m maddelerine istinaden, Müdürlükler bazında değişiklik yapılmış, "Strateji Geliştirme ve Bütçe Müdürlüğü" ile "Şehir Planlama Müdürlüğü" kurulmuş, Emlak ve İstimlak, Plan ve Proje Müdürlükleri kapatılarak Fen İşleri Müdürlüğü, Kentsel Tasarım Müdürlüğü kapatılarak Şehir Planlama Müdürlüğü, Müze Müdürlüğü kapatılarak Spor ve Kültür Merkezleri Müdürlüğü kapsamına alınmış, 12 Müdürlüğün adı değiştirilmiştir.

Belediyede; 2018 yılında İç Kontrol Sistemi kurulmuş, aynı yıl Kamu Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanmış olmakla birlikte, Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev tanımlarının, iş akış süreçlerinin, risk formlarının, risk formlarına bağlı olarak kontrol faaliyetlerinin uygulanması ile ilgili periyotların, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurul üyelerine ait görevlendirmelerin, değişen organizasyon yapısı gereği güncellenmesi gerekmiştir.

www.balioglu.net

Belediyede 2018 yılında kurulan İç Kontrol Sistemi'ni, organizasyonel düzenleme ve dönemsel gözden geçirme gereği 2020 yılında güncellemek üzere bir yol haritası hazırlanmıştır. İç Kontrol Sisteminin Yaygınlaştırılmasına Yönelik "Farkındalık" Eğitimleri gerçekleştirilerek sistemin devamlılığını sağlamaya yönelik hazırlanan yol haritası paylaşılmıştır. Bu yol haritasına uygun olarak;

- Süreç çalıştayları planlanmış ve 22 müdürlükten toplam 160 kişi katılım sağlamıştır.

- Düzenlenen çalıştaylar ile mevcut süreç akışları gözden geçirilerek güncellenmiş ve son kontrol ile onaylanmıştır.

- Süreçler ile uyumlu olarak müdür ve üstü pozisyonların görev adları belirlenmiş ve görev tanımları görev sahipleri ile gözden geçirilerek güncellenmiştir.

- Görev tanımlarından yola çıkılarak Hassas Görevler gözden geçirilmiş ve güncellenmiştir.

- Süreç Akışları üzerinde daha önceden belirlenmiş olan Risk ve Kontrol Faaliyetleri gözden geçirilerek güncellenmiş ve puanlandırılmıştır.

- Süreçler ile uyumlu olarak; İç Kontrol Uygulama Kitabı'nın da bileşenleri olan kurum dokümanları (prosedürler, talimatlar, formlar, şartnameler) gözden geçirilmiş, düzeltmeler yapılmış ve yönetici onayı ile kurum iç kontrol hafızasını oluşturmak adına müdürlüklerden talep edilmiştir.

- Onaylanan tüm dokümanlar kurum intranetinde yayımlanmıştır.

- Sistemin devamlılığını sağlamak üzere, belirlenen iyileştirme alanları için 60 kişinin katılım sağladığı bilgilendirme oturumu gerçekleştirilmiş ve sonrasında bu iyileştirmelerin tamamlanması Strateji Geliştirme Müdürlüğü takibinde müdürlük ilgili kişileri tarafından gerçekleştirileceği, belirtilmiştir.

Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini, Belediyenin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini, her türlü mali karar ve işlemlerde olası usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini, varlıkların kötüye kullanılmasını ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını teminen 5018 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde iç kontrol sisteminin işletilmesi ve beraberinde iç denetçi istihdamı sağlanmalıdır.

www.balioglu.net

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bursa Osmangazi Belediyesinin 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı Maddi Duran Varlıklar İçin Hatalı Amortisman Ayrılması

www.balioglu.net

Yapılan incelemede, maddi duran varlık hesaplarında kayıtlı varlıklardan bazılarının amortisman tutarları bulunmadığı için net tutarlarının gerçek durumu göstermediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)"nın "Hesabın niteliği" başlıklı 202'inci maddesinde *"(1) Bu hesap, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılır."*, "Hesabın işleyişi" başlıklı 203'üncü maddesinde *"(1) Birikmiş amortismanlar hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir.*

a) Alacak

1) Maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarları yılsonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

*..."*denilmektedir.

Yapılan incelemede tespit edilen ve amortisman tutarları bulunmayan maddi duran varlıklar aşağıda gösterilmiştir

Tablo 9: Amortisman Tutarı Bulunmayan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap İsmi	Tutar TL
252.xx.xx.02.00	Tanımsız	19.569.929,48
252.xx.xx.03.02	Sağlık Ocakları	28.088,29
252.xx.xx.04.03	Kreş ve Gündüz Bakımevi	42.528,04
252.xx.xx.99.00	Tanımsız	2.126.855,33
253.03.03..	Kurtarma Amaçlı Cihaz ve aletler	176.911,50
253.03.10..	Tanımsız	43.365,00
254.01.05..	Özel Amaçlı Taşıtlar	174.313,12
255.05.01..	Çiftlik Hayvanları	2.242,00
255.07.03..	Görsel ve İşitsel kaynaklar	100,00
257.07.05..	Tanımsız	20.768,00
255.09.01..	Doğa Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	149,88
255.99.99..	Tanımsız	60.416,00
Toplam		**22.245.666,64**

Bilançoda "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubunda yer alan ve listesi yukarıda verilen toplam 22.245.666,64 TL tutarındaki varlıkların, kayıtlarda birikmiş amortismanları görülememekte ve tamamı net tutar olarak mali tabloya yansımış bulunmaktadır.

Bu durum, hem maddi duran varlıkların, hem de birikmiş amortisman hesaplarının dolayısıyla bilançoda "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubu toplamının doğruluğunu etkilemektedir.

Bu nedenle, amortisman tutarı olmadığı için net değeri bilinemeyen ancak kayıtlarda net değerleri toplamı 22.245.666,64 TL görülen varlıkların her birinin, bu güne kadar ne kadar amortisman ayrılması gerektiği belirlenmeli, tanımsız hesap ismiyle kayıtlı varlıklar ayrıştırılmalı, saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kayıtların fiziki durumla uyumu sağlanmalıdır.

Belediye tarafından verilen cevapta; bilançoda *"25 Maddi Duran Varlıklar"* hesap grubunda yer alan toplam 22.245.666,64 TL tutarındaki varlıkların, birikmiş amortisman tutarlarının belirleneceği, tanımsız hesap ismiyle kayıtlı varlıklar hakkında gerekli incelemelerin yapılacağı ve birikmiş amortisman tutarlarının tespit edilip maddi duran varlıkların net değerinin bulunacağı belirtilmiş olup bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 2: Banka Kredilerinin Vadelerine Göre İlgili Hesaplarda Takip Edilmemesi

Yıl sonu itibariyle Belediyenin mali tablolara yansıyan toplam kredi anapara borcu 55.268.447,47 TL olup bu tutarın 7.070.517,06 TL'si 300 no.lu (kısa vadeli), 48.197.930,41 TL'si 400 no.lu (uzun vadeli) Banka Kredileri Hesabında yer aldığı, ancak ödeme planlarına göre borçların vadelerine uygun hesaplarda izlenmediği tespit edilmiştir. Kullanılan kredinin çoğu İller Bankasına ait olup Vakıfbank'tan da kredi kullanımı yapılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde; "3- Kısa vadeli yabancı kaynaklar" başlıklı 230'uncu maddesinde, *"(1) Bu ana hesap grubu; bir yıl veya faaliyet dönemi içinde geri ödenmesi gereken yabancı kaynakları kapsar.*", 300 Banka Kredilerine ilişkin hesap açıklamasının "Hesabın niteliği" başlıklı 232'nci maddesinde *"(1) Bu hesap, kurumca banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli kredilere ilişkin tutarlar ve bu tutarlara eklenen kur farkları ile 400-Banka Kredileri Hesabında* kayıtlı *tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılır.",* yine "4- Uzun vadeli yabancı kaynaklar" başlıklı 299'uncu maddesinde, "*(1) Bu ana hesap grubu, bir yılı aşan uzun vadeli yabancı kaynakları kapsar.",* 400 Banka Kredilerine ilişkin hesap açıklamasının, "Hesabın niteliği" başlıklı 301'inci maddesinde, *"(1) Bu hesap, kurumun banka ve diğer finans kuruluşlarına olan vadesi bir yıldan fazla borçlarının izlenmesi için kullanılır",* denilmektedir. Bu kapsamda kullanılan kredilerin anapara taksit ödemelerinden vadesi bir yıl ve bir yılın altında olanlar kısa vadeli banka kredileri hesabında, bir yılın üzerinde olanlar uzun vadeli banka kredileri hesabında takip edilmelidir.

Yapılan incelemede, ödeme planlarına göre 31.12.2020 tarihi itibariyle; bu tarihi takip eden bir yıl içerisinde yani 2021 yılında ödenecek kredi anapara borcu 12.724.418,49 TL, 2022 yılı ve sonraki yıllarda ödenecek kredi anapara borcu 42.544.026,19 TL olmak üzere toplam kredi borcunun 55.268.444,68 TL olduğu belirlenmiştir.

Dolayısıyla yıl sonu itibariyle; 300 no.lu kısa vadeli "Banka Kredileri Hesabı" bakiyesi (7.070.517,06- 12.724.418,49) 5.653.901,43 TL eksik, 400 no.lu uzun vadeli "Banka Kredileri Hesabı" bakiyesi (48.197.930,41- 42.544.026,19) 5.653.904,22 TL fazla bakiye vermiştir.

Sonuçta genel toplam olarak (önceki yıllardan gelen 2,79 TL'lik fark hariç) kredi anapara borçları tutarı doğru olmakla birlikte vade durumuna göre farklılık bulunmaktadır. Muhasebenin tam açıklama kavramı gereği ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği kredilerin vadelerine uygun hesaplarda takip edilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

Belediye tarafından verilen cevapta; 2021 yılında gerekli düzeltme işleminin yapıldığı belirtilmiş olup söz konusu kayıt 2020 yılı hesaplarını etkilememektedir. Bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Tesis Kapsamında Kullanılan Dayanıklı Taşınırların Tesisler, Makine ve Cihazlar Hesabına Kaydedilmemesi ve Tesis Bileşenleri Cetveli ile Sanal Ambar Oluşturulmaması

Belediye hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; hizmet birimlerinde kullanılmak üzere alınan kamera ve güvenlik ekipmanları ile yeni sistem odasında kullanılan bilgi bütünleşik sistemleri kapsamındaki taşınırlar için Tesis Bileşenleri Cetveli ile Sanal Ambarın oluşturulmadığı ve muhasebe kaydının da "253 Tesisler, Makine ve Cihazlar Hesabı"nın alt hesabı olan "253.01 Tesisler Hesabı"na yapılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde: "s*) Tesis: Bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü ve benzerini ileten, dağıtan veya bir makine veya cihazın gördüğü işi uzağa taşıyan ya da uzaktaki verileri toplayan, kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 253 hesap detayında yer alan sistemleri,"* şeklinde tesislerin tanımı yapılmış ve aynı Yönetmelik'in yine "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde *"i) Sanal ambar: Tesis kapsamındaki taşınırların yalnızca elektronik ortamda takip edilebilmesi amacıyla oluşturulan ambarı,"* denilerek tesisler için sanal ambar oluşturulacağı belirtilmiştir.

Adı geçen Yönetmelik'in "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrası (l) bendinde: *"Tesis Bileşenleri Cetveli (Örnek: 19): Tesis olarak kayıtlara alınacak taşınırları oluşturan ana bileşenler bu belgede cins ve özellikleri itibarıyla ayrı ayrı gösterilir."* denilerek tesisleri oluşturan ana bileşenlerin Tesis Bileşenleri Cetvelinde gösterilmesi gerektiği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemelerde, 14 Ağustos 2020 tarihli 11348 no'lu ödeme emri belgesi ile bilgi bütünleşik sistemlere geçiş-yeni sistem odası yapımı-mevcut sistem odasının taşınması ve ağ raporlama işi kapsamında "255 Demirbaşlar Hesabı"nın alt hesabı olan "Bilgisayar ve Sunucular Hesabı"na 2.368.437,00 TL tutarında taşınır kaydı yapıldığı görülmüştür. Söz konusu taşınır kaydının yukarıdaki açıklamalara göre "253.01 Tesisler Hesabı"na yapılması

www.balioglu.net

gerekmektedir. Ayrıca "253 Tesisler Hesabı" kayıtlarına bakıldığında hizmet birimlerinde kullanılmak üzere alınan kamera ve güvenlik ekipmanları ile diğer tesis kapsamındaki taşınırlar için de Tesis Bileşenleri Cetveli ve Sanal Ambar oluşturulmadığı görülmektedir.

Adı geçen Yönetmelik düzenlemelerine göre, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen sistemler, tesis olarak adlandırılmakta olup bu taşınırlar için Tesis Bileşenleri Cetveli ile Sanal Ambar düzenlenmesi ve "253.01 Tesisler Hesabı"na da muhasebe kaydının yapılması gerekmektedir.

Belediye tarafından verilen cevapta; Belediye bünyesindeki taşınırların kayıt-kontrol ve takibine yönelik genel bir çalışmanın başlatıldığı, bulguda tespit edilen ve örnek olarak gösterilen hatalı kayıt ve sanal ambar oluşturulmaması işlemleri dahil tüm işlem ve kayıtların mevzuata uygun hale getirileceği belirtilmiş olup bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 4: Bedelsiz Devredilen Bir Taşıt ile Bir Bölümü Takas, Bir Bölümü Nakit Olmak Üzere Alınan Arsaya İlişkin İşlemlerin Yanlış Kayıt Altına Alınması

Belediyece bedelsiz devredilen bir taşıtın ve bir bölümü takas, bir bölümü nakit olmak üzere alınan arsanın, muhasebe kayıtlarında yapılan hata nedeniyle mali tabloların etkilendiği tespit edilmiş olup maddi duran varlıkların genel olarak sağlıklı takibinin yapılamadığı tespit edilmiştir.

a)Bedelsiz devredilen bir taşıtın devrine ilişkin muhasebe kaydının gerçeği yansıtmaması

Belediye Meclisinin 08.07.2020 tarih, 2020/160- 285 sayılı kararında; ekonomik ömrünü tamamlayan ve tasfiye halindeki kapalı kasa cenaze aracının Keşan Belediyesine Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 31/1 maddesi gereği bedelsiz devrine, 24/1 maddesi gereğince de kayıtlarını talep eden söz konusu Belediyeye devir yoluyla çıkışının yapılması uygun görülmüştür.

Yapılan incelemede 23.09.2020 tarih, 13700 yevmiye numaralı kayıtta Keşan Belediyesi'ne yapılan bedelsiz taşıt devrinin, 254 Taşıtlar Hesabının alacağına karşılık 630.25 no.lu Hesabın borcuna 25.000 TL kayıt yapıldığı, amortismanı ayrıştırılamadığı için "257

Birikmiş Amortismanlar Hesabı"ndan çıkış yapılamadığı ve bu nedenle gider kaydı yapıldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu kayıtla ilgili varlığın edinme değeri hesaptan düşülürken, ilgili varlığın birikmiş amortismanı hesaplarda kalmış ve hesapta kayıtlı edinme değeri gider yazılmıştır.

Bu kayıtla ilgili varlığın belirlenemeyen amortisman tutarı kadar mizanda dolayısıyla bilançoda birikmiş amortismanlar tutarı fazla bakiye vermiştir. Yani yapılan işlem, bu varlık için bilançoda "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubuna ters bakiye olarak yansımıştır. Aynı zamanda edinme değeri olarak 254 hesaptan düşülen varlığın karşılığı aynı tutarda 630.25 no.lu Hesaba gider yazılması suretiyle birikmiş amortismanı ne kadar olduğu bilinmediğinden giderler hesabına kaydedilen tutarının gerçekte 25.000 TL olup olmadığı, dolayısıyla faaliyet sonuçları tablosunun ne kadar etkilendiği belirlenememiştir.

b) Takas suretiyle devredilen taşınmazlar ile karşılığında bir kısmı da nakit ödeme olmak üzere edinilen arsanın muhasebe kaydının gerçeği yansıtmaması

www.balioglu.net

15.12.2020 tarihli Belediye Encümen Kararında, uzlaşma komisyonunun kararı doğrultusunda, 3.600.000 TL'lik kısmı 2942 sayılı Kamulaştırma Kanun'nun 8'inci maddesine istinaden Belediye Bütçesinden ödenmek ve kalan 3.600.000 TL'lik kısmı karşılığında Belediye mülkiyetinde bulunan toplam 4 adet dükkanın mülkiyeti devredilmek üzere, toplam 7.100.000 TL değerinde 2.640 metrekare alanlı, 1545 ada, 24 parselin alınması uygun görülmüştür.

İncelemelerde, değeri 3.600.000 TL olarak tespit edilen dükkanların "252 Binalar Hesabı"ndan bu değeri ile düşüldüğü, "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı"nın kullanılmadığı görülmüştür. Yapılan açıklamada ise, belediye mülkiyetinde bulunan takasa esas dükkanların kentsel dönüşüm sonucu edinilen dükkanlar olduğu, önceki yıllarda dükkanların "252 Binalar Hesabı"na girişi yapılırken ayrıştırılmadığı, amortisman değerlerinin de muhasebe kayıtlarında dükkan bazında görülmediği, belirtilmiştir.

Örnekleme incelemede, 29.12.2020 tarih, 19423 yevmiye numaralı kayıtta, "250 Arazi ve Arsalar Hesabı"na 7.100.000 TL tutarında giriş yapılmıştır. Dolayısıyla bu kayıt sonucu, devredilen dükkanların "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı"nda bilinmeyen tutar kadarı hesaplarda kalmış, dükkanların 252 no.lu Hesaptaki değeri ne olduğu bilinmeden tespit edilen değeri kadar 252 no.lu Hesaptan çıkış yapılmış, bu suretle takasa esas dükkanların gerek 252 Binalar Hesabı"ndaki tutarı, gerekse "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı"ndaki amortisman tutarı göz ardı edilmiştir. Söz konusu dükkanların muhasebedeki değeri bilinemediği gibi, net

değeri (kayıtlı değeri ile birikmiş amortisman arasındaki fark) ile 3.600.000 TL karşılığı yapılan takas işleminin arasında da giderlere ya da gelirlere yansıması muhtemel tutar da bilinememektir.

Sonuç olarak; 7.100.000 TL tutarı ile "250 Arazi ve Arsalar Hesabı"na alınan taşınmazın karşılığında kullanılan hesaplar, bilanço ve faaliyet sonuçları tablosunu etkilemiştir. Şöyle ki; Hesaplarda edinme değeri bilinmeyen dükkanların tespit edilen değerden düşülmesi ve 257 no.lu Hesaptaki amortismanının dikkate alınmaması sonucu, her iki durumda da bilançoda yer alan "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubu genel toplamı gerçek durumu yansıtmadığı gibi takas işleminde gelir ya da gider doğmuşsa bu yönüyle de faaliyet sonuçları tablosu etkilenmiştir.

Her iki başlık altında belirtilen işlemler mali tabloları etkilemekte olup etki ve nitelik olarak önemli bir konu olduğu değerlendirilen bu işlemlerin, benzer satış/devir/takas işlemlerinde olmasını önlemek amacıyla; her bir varlığın kayıtlı değeri ve amortismanının düzenli takibi yapılarak hem birikmiş amortismanlar hesabının, hem de ilgili varlıkların kayıtlı değerlerinin sağlıklı takibi yapılmalı, satış, devir ya da takas gibi benzeri durumlarda da muhasebe kayıtlarının gerçek tutarları yansıtması sağlanmalıdır.

www.balioglu.net

Belediye tarafından verilen cevapta; her bir varlığın kayıtlı değeri ve amortismanın düzenli takibi yapılarak hem birikmiş amortismanlar hesabının, hem de ilgili varlıkların kayıtlı değerlerinin sağlıklı takibi yapılarak satış, devir ya da takas gibi durumlardaki muhasebe kayıtlarının gerçek tutarları yansıtmasının sağlanacağı belirtilmiş olup bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Maddi Duran Varlıkların Yanlış Hesap Kodlarında Takip Edilmesi

Örnekleme yapılan incelemede, dört farklı yevmiye numarasıyla; "257.01.07 Birikmiş Amortismanlar-Yollar Hesabı"na borç kaydedilen toplam 660.428,60 TL'nin Kamulaştırmasız el koyma yoluyla edinilen yollar olduğu ve "251.01.07 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri - Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar - Yollar Hesabı"nda,

Bir başka yevmiye kaydında "258.01.20.02 Yapılmakta Olan Yatırımlar - Genel Hizmet Alanları - Parklar ve Yeşil Alanlar Hesabı"na kaydedilen 52.000 TL'nin, "251.01.20.02 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri- Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar - Genel Hizmet Alanları - Parklar ve Yeşil Alanlar Hesabı"nda izlenmesi,

gerektiği tespit edilmiştir.

Bu suretle yıl sonu itibariyle "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı"na borç kaydedilen 660.428,60 TL kadar bu hesap bakiyesi olması gerekenden daha az görünürken, izlenmesi gereken söz konusu tutar kadar 251.01.07 no.lu Hesap bakiyesi mali tablolara eksik yansımış ve nihayetinde 251.01.07 no.lu Hesaba kaydedilse idi 2020 yılı için ayrılması geren yüzde %5 oranında 33.021,43 TL tutarındaki yılına ait amortisman, "630.13 Amortisman Giderleri" ve "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı"na yansıtılmadığından bu yönüyle de mali tablolar etkilenmiştir.

Ayrıca yapılan yanlış kayıtla, "Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı"na alınan 52.000 TL kadar bu hesap fazla, 251 no.lu Hesap, aynı tutar kadar eksik olarak mali tablolara yansımıştır. Söz konusu tutar 2020 yılında 251 no.lu Hesaba kaydedilse idi %5 oranında 2.600 TLtutarında yılına ait amortisman ayrılması gerekirdi. Bu nedenle,"630.13 Amortisman Giderleri Hesabı" ve "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı" na yansıtılmadığından yine mali tablolar etkilenmiştir.

www.balioglu.net

Sonuç olarak yukarıda bahsedilen toplam beş adet yevmiyeye konu işlemler nedeniyle;

"630.13 Amortisman Giderleri Hesabı" (33.021,43 +2.600) 35.621,43 TL kadar eksik,

"257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı" (660.428,60 – 33.021,43 – 2.600) 624.807,17 TL kadar eksik,

"258.01.20.02 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı" 52.000 TL kadar fazla,

"251.01.20.02 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri- Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar - Genel Hizmet Alanları - Parklar ve Yeşil Alanlar Hesabı" 52.000 TL kadar eksik,

"251.01.07 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri – Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar- Yollar Hesabı" 660.428,60 TL kadar eksik,

olarak mali tablolarda yer almıştır.

2020 yılı hesaplarının düzeltilmesi mümkün olmamakla beraber takip eden yıllarda amortisman hesaplarının ve ilgili varlık hesapların doğruyu yansıtması açısından gerekli düzeltme işlemleri yapılarak, bundan sonraki yıllarda hesapların doğru bakiyeleri vermesi sağlanmalıdır.

Belediye tarafından verilen cevapta; Kamulaştırmasız el koyma ödemelerinden kaynaklı sehven yapılan kayıtlarla ilgili olarak 17.02.2021 tarih ve 2532 yevmiye ile düzeltme kaydı yapıldığı belirtilmiş olup yapılan düzeltme, 2020 yılı hesaplarını etkilememektedir.

BULGU 6: Haklar Hesabının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğindeki Tanıma Uygun Kullanılmaması

Örnekleme yapılan incelemede; "260 Haklar Hesabı"na kaydedilmesi gerekirken "630 Gider Hesabı"na kaydedilen yazılım alımı olduğu tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "26 Maddi olmayan duran varlıklar" başlıklı 208'inci maddesinde, bu hesap grubunun herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve kurumun belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar gibi varlıklar ile bunlar için hesaplanan birikmiş amortismanların kaydı için kullanılacağı, "260 Haklar Hesabı"na ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 210'uncu maddede; bu hesabın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı, "268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)"na ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 214'üncü maddede ise bu hesabın, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılacağı, belirtilmiştir.

Ayrıca 04.11.2015 tarih, 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Muhasebat Genel Müdürlüğü Amortisman ve Tükenme Payları Genel Tebliği'nin (Sıra No: 47) "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında "…*tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranı % 100 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle maliyet bedeli bu tutarlara kadar olan duran varlıklar, hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edilir."* hükmü yer almıştır.

Örnekleme denetimde, yazılım satın alınmasına ilişkin "E-belediyeden 7256 yasanın yapılandırılma yazılımı alım işi"ne ait 15.000+KDV toplam 17.700 TL'nin, 630.03.07.02.01 kodlu Gider Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Yıl içinde edinilen haklar niteliğindeki harcamaların tamamı yıl sonunda amortismana tabi tutularak 630.13 no.lu Hesaba gider yazılması gerekirken, "Haklar Hesabı" kullanılmadan

www.balioglu.net

doğrudan 630.03 no.lu Gider Hesabına kaydedilmesi esasen dönem sonucunu etkilememekle beraber hesapların tanımına uygun kullanılması muhasebenin tam açıklama kavramı gereğidir.

Belediyenin bahsedilen tutarı, doğrudan 630.03 no.lu Hesaba gider kaydetmesi sonucu bu hesap olması gerekenden fazla, "260 Haklar Hesabı" ve "268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı" ile "630.13 Amortisman Giderleri Hesabı" olması gerekenden eksik tutarda mali tablolara yansımıştır.

Muhasebenin tam açıklama kavramı gereği ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin hükümleri dikkate alınarak; hesapların mahiyetine uygun kullanılması, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve kurumun belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği yazılım ve benzeri nitelikteki hak ve yetkileri ile bunların güncellenmesine ilişkin harcamaların, "260 Haklar Hesabı"nda takip edilmesi gerekmektedir.

Belediye tarafından verilen cevapta; hesapların doğru kullanılması konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiş olup bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediye İle İlgili Yapılan Rutin Haberlerin Bedelinin Ödenmesi ve TV Programları Hazırlatılması

Osmangazi Belediyesi hesap ve işlemlerinin incelenmesinde, Belediyenin rutin faaliyet ve hizmetlerinin gazetelerde, televizyonlarda ve web ortamında yaygın olarak haber ve reklamının yaptırıldığı, bazı haber ve reklamların Belediye Başkanının şahsi reklamı mahiyetinde olduğu, Belediyenin görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında olmayan TV programları ve video yayınları hazırlatıldığı tespit edilmiştir.

Belediyelerin "Görev, Yetki ve Sorumlulukları" 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14 ve 15'nci maddelerinde düzenlenmiştir. Anılan madde hükümlerinde, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla belediyelerce yerine getirilmesi öngörülen görevler ve sorumluluklar ile belediyelerin yetkileri sayılmıştır. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında, *"mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyl*a" ve beşinci fıkrasında *"Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar."* denilerek bu hususta sınır da belirlenmiştir.

Anılan Kanun'un 60'ıncı maddesinde ise, belediye giderlerinin neler olabileceği yine tek tek sayılmak suretiyle hüküm altına alınmıştır. Bu maddede zikredilen belediye giderleri 14 ve 15'nci maddelerde sayılan görevlerin yerine getirilmesi ve yetkilerin kullanılması ile ilgili giderlerdir.

Belediye bütçesinden yapılan bir harcamanın belediye gideri olarak kabul edilebilmesi için belediye sınırları içinde ve mahalli müşterek bir ihtiyacın karşılanmasına yönelik, 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde açıkça sayılan görev ve sorumluluklar içinde veya aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinde tek tek sayılan giderler içerisinde yer alması gerekmektedir.

Belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuşlardır. Bu ihtiyaçların karşılanması için kanunlarla belediyelere gelir toplama yetkisi verilmiştir. Kamu kaynağı kullanan kamu görevlileri bu kaynağı, mevzuata uygun olmak kaydıyla mahalli müşterek ihtiyaçlar için kullanmak zorundadırlar.

Belediye faaliyetlerinin tanıtımı kapsamında yapılan ödemelerin incelenmesinde; Belediyenin rutin faaliyet ve hizmetlerinin gazetelerde, televizyonlarda ve web ortamında yaygın olarak haber ve reklamının yaptırıldığı, bazı haber ve reklamların Belediye Başkanının şahsi reklamı mahiyetinde olduğu, Belediyenin görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında olmayan TV programları ve video yayınları hazırlatıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca yerel ve ulusal medyada Osmangazi Belediyesi'nin rutin faaliyet ve hizmetleri ile ilgili sürekli olarak ücret karşılığı haber yaptırıldığı görülmüştür.

Bu harcamalar kapsamında 400'ün üzerinde ödeme emri belgesi ile toplam 4.160.000,00 TL civarında tanıtım ve reklam ödemesi yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu harcamaların çoğunluğu Tanıtma, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri olmak üzere, 22 adedi Diğer Hizmet Alımları, 1 adedi İlan Giderleri ve 1 adedi de Diğer Yayın Alımları tertibinden ödenmiştir.

Belediye'nin faaliyetlerinin tanıtımı ile ilgili örnek dosyalar üzerinden yapılan incelemelerde;

- 24 Ocak 2020 tarihli 1161 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 23.600,00 TL karşılığında Belediyenin hizmetleri ve faaliyetlerinin X kanalında yayınlanan "Sönmez Medya Buluşması" programında tanıtımının yapılması hizmeti alındığı, ancak evrak ekinde konunun Belediye Başkanı ile normal söyleşi-rutin haber olup daha çok Belediye Başkanının şahsi reklamı mahiyetinde olduğu,

- 12 Şubat 2020 tarihli 2258 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 43.660,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım yayınlarının Y kanalında yayımlanması hizmeti alındığı, ancak

www.balioglu.net

evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haberler olduğu (Osmangazi'de bir hafta haberleri),

- 13 Şubat 2020 tarihli 2333 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 31.860,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım yayınının Z ulusal kanalında yayımlanması prodüksiyon hizmeti alındığı, evrak ekinde "Panorama 1326 Bursa'ya UNESCO ödülü" başlığı altında Belediye Başkanı ile haber yapıldığı (ödül ulusal bir enstitü tarafından verilmiştir.),

- 21 Şubat 2020 tarihli 2893 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 53.100,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filminin prodüksiyon ve yayınlanması hizmeti satın alındığı, ancak evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haberler (Osmangazi'de bir hafta haberleri) ve X kanalında Belediye Başkanı ile yapılan söyleşi olduğu,

- 3 Mart 2020 tarihli 3541 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 64.900,00 TL karşılığında Osmangazi Belediyesi Panorama 1326 Tarih Müzesi tanıtımının yapılması hizmeti satın alındığı, ancak evrak ekinde konunun çeşitli gazetelerde Panorama 1326 müzesini gezen ünlülerle ilgili haberler yaptırıldığı (normal gazete haberleri ücreti ödenmiş),

- 10 Mart 2020 tarihli 4040 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 43.660,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin Y kanalında ve www.Y.com.tr internet sitesinde yayımlanması hizmeti alındığı, ancak evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haberler olduğu (Osmangazi'de bir hafta haberleri),

- 12 Mart 2020 tarihli 4175 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 35.400,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin X kanalında yayınlanması hizmeti alındığı, ancak evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haberler olduğu (Osmangazi'de bir hafta haberleri),

- 12 Mart 2020 tarihli 4187 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 23.600,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin T kanalında yayınlanması hizmeti alındığı, ancak evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili reklam olduğu,

- 16 Mart 2020 tarihli 4393 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 57.525,00 TL karşılığında tanıtım amaçlı kültürel içerikli "Uzaktaki Yakınlarımız" isimli program yapımı ve Y kanalında yayınlanması hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun özel bir kanalda yayınlanan Bulgaristan'da yaşayan Türk vatandaşlar ile yapılan röportajın olduğu 13 bölümlük programa sponsorluk olduğu (Tüm Türkiye'yi ilgilendiren bir program mahalli müşterek ve belediye sınırları kapsamı dışında),

- 18 Mart 2020 tarihli 4530 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 59.000,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin S web kanalında yayınlanması hizmeti alındığı,

www.balioglu.net

evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haber ve video reklamları olduğu (Osmangazi'de bir hafta ve rutin belediye haberleri),

- 6 Nisan 2020 tarihli 5328 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 43.660,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım yayınlarının Y kanalında yayınlanması hizmeti alındığı, ancak evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haberler olduğu (Osmangazi'de bir hafta ve rutin belediye haberleri ile radyoda kutlama mesajı),

- 21 Nisan 2020 tarihli 5992 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 35.400,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin X kanalında yayınlanması hizmeti alındığı, ancak evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haber olduğu (Osmangazi'de bir hafta haberleri),

- 21 Nisan 2020 tarihli 6019 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 59.000,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin S web kanalında yayınlanması hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haber ve video reklamları olduğu (Osmangazi'de bir hafta ve rutin belediye haberleri),

- 5 Mayıs 2020 tarihli 6372 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 27.140,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtımının sosyal medya üzerinden yapılması hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun Belediye hakkında sosyal medyada çıkan haberlerin analizi olduğu (Ayrıca medya takip hizmeti de alınmaktadır.),

- 28 Mayıs 2020 tarihli 7266 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 35.400,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin X kanalında yayınlanması hizmeti alındığı, ancak evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haber olduğu, (Osmangazi'de bir hafta haberleri)

- 3 Hazian 2020 tarihli 7568 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 59.000,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin S web kanalında yayınlanması hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haber ve video reklamları olduğu, (Osmangazi'de bir hafta ve rutin belediye haberleri)

- 12 Hazian 2020 tarihli 8100 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 11.800,00 TL karşılığında Belediyenin hizmetleri, faaliyetleri, yatırımları ve projelerinin tanıtımının Y kanalında yayınlanan "Kadın Gözüyle" programında yayınlanması hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun özel bir kanalda Belediyenin rutin hizmetleri ile ilgili program yaptırıldığı (programa sponsorluk),

- 29 Haziran 2020 tarihli 9009 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 27.140,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtımının sosyal medya üzerinden yapılması hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun Belediye hakkında sosyal medyada çıkan haberlerin analizi olduğu,

www.balioglu.net

- 18 Ağustos 2020 tarihli 11500 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 44.250,00 TL karşılığında kültürel içerikli program yapımı ve yayın hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun özel Y kanalında yayınlanan "Balkanlarda Ramazan" isimli programa sponsorluk olduğu (Tüm Türkiye'yi ilgilendiren bir program mahalli müşterek ve belediye sınırları kapsamı dışında),

- 19 Kasım 2020 tarihli 16908 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 23.600,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtımını yapmak amacıyla Google reklam hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haber ve video reklamları ile bunların analizi olduğu,

- 19 Kasım 2020 tarihli 16909 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 23.600,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtımını yapmak amacıyla Youtube reklam hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ile ilgili haber ve video reklamları ile bunların analizi olduğu,

- 18 Aralık 2020 tarihli 18689 yevmiye no'lu evrak ile KDV dâhil 11.800,00 TL karşılığında Belediyenin tanıtım filmlerinin K kanalında yayımlanması prodüksiyon hizmeti alındığı, evrak ekinde konunun Belediyenin rutin faaliyetleri ve Panorama 1326 müzesini ziyaret eden siyasi parti temsilcisi ile ilgili haber yaptırıldığı (normal TV haberleri ücreti ödenmiş ve Osmangazi'de bir hafta haberleri),

tespit edilmiştir. Bu tanıtım, reklam ve haberlerin tamamının Belediyenin rutin faaliyet ve hizmetleri ile ilgili olduğu görülmüştür.

www.balioglu.net

Belediyelerin önemli projelerinin tanıtımını makul ölçülerde yapmaları mümkün olmakla birlikte, Belediyenin rutin faaliyet ve hizmetlerinin gazetelerde, televizyonlarda ve web ortamında yaygın olarak haber ve reklamlarının yaptırılması, Belediye Başkanının şahsi reklamı mahiyetinde bazı haber ve reklamlar, çeşitli TV programları ve video yayınları Belediyenin görev, yetki ve sorumlulukları kapsamına girmemektedir.

Kamu gideri ile bağdaşmayan, mahallî müşterek nitelikte olmayan ve belediyeye ait bir vazifenin ifası maksadıyla olmadığı görülen bu giderlerin, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 60'ıncı maddesine göre belediye gideri olamayacağı değerlendirilmektedir.

Belediye giderleri ve tanıtım giderleri arasında belediye rutin faaliyet ve hizmetlerinin reklamının yapılması hususu yer almamakta ve Belediye Başkanının takdir yetkisi sınırsız olmadığından sadece mevzuatta yer verilen ödemeler yapılabilecektir.

Osmangazi Belediyesi, belediye faaliyet ve hizmetleri ile ilgili her alanda çok yaygın tanıtım, haber ve reklam yapmaktadır. Bu kapsamında; 4.160.000,00 TL tanıtım, haber ve reklam, 774.080,00 TL Belediye faaliyetlerinin tanıtımı için Belediyenin gazetesinin insert dağıtımı, 1.100.000,00 TL civarında belediye tanıtım materyallerinin basılması olmak üzere

toplamda 6.000.000,00 TL'nin üzerinde harcama yapılmıştır. 2020 yılında pandemi nedeni ile gelirlerde önemli azalmanın olduğu, toplumun her kesiminin ekonomik olarak olumsuz etkilendiği bir dönemde bu kadar yoğun tanıtım, haber ve reklam giderleri için kaynak kullanılması, kamu maliyesinin temel ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu maliyesinin temel ilkeleri" başlıklı 5'inci maddesinin 1'inci fıkrası (g) bendi, "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesi, "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesi ve "Harcama talimatı ve sorumluluk" başlıklı 32'nci maddesi 2'inci fıkrasına göre kamu idarelerince, ihtiyaçların karşılanmasında ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır. Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli kullanılmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludurlar.

Belediye tarafından verilen cevapta; söz konusu harcamaların reklam olmadığı, belediye yatırım ve hizmetlerinin yani belediye faaliyetlerinin tanıtımı olduğu, daha fazla kişinin istifade edebilmesi için bütün faaliyetlerin vatandaşa tanıtılması için çalışmaların yürütüldüğü, ne kadar çok kişi yatırım ve hizmetlerden faydalanırsa kaynakların o kadar etkin, verimli ve tasarruflu kullanılacağı belirtilmiştir. Ekonomi ve ticaretin gelişimi için ilçenin doğal ve tarihi yapısı ile birlikte belediye hizmetlerinin çok kapsamlı bir şekilde farklı ve etkili yöntem ve araçlarla ilçe halkı ile birlikte yerli ve yabancı turiste tanıtılmasının zorunluluk arz etttiği, vatandaşın katılımı ve kamuoyu denetimi sağlanması için yapılan hizmetlerin çeşitli mecralar kullanılmak suretiyle vatandaşlara tanıtıldığı ifade edilmiştir.

Belediye sınırları ölçüsü uygulandığında belediyenin başka bir ilde kendisi adına düzenlenen festivale katılamayacağı, aynı şekilde belde için de gerekli olan veya mahalli örf, adet ve sosyal yaşantı için de gerekli sayılan etkinliklerin belediye sınırı ile sınırlandırılmasının da bu kapsamda yapılan törenleri sınırlandıracağı, bunun da kanunla belediyenin görevleri arasında sayılan "turizm ve ekonominin geliştirilmesi" görevinin yapılamaması sonucunu doğuracağı belirtilmiştir.

Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesinin 3'ncü maddesinde temsil, ağırlama ve tören giderlerindeki konu, kapsam ve miktar tayininin belediye başkanının takdirine tabi olduğu, diğer tören giderleri başlıklı 10'nuncu maddesinde ise belde için de gerekli olan veya mahalli örf, adet ve sosyal yaşantı için de gerekli sayılan etkinlik için harcama yapılabileceği düzenlemesinin yer aldığı belirtilmiştir.

www.balioglu.net

Yine gönderilen cevapta, bulguda "Belediye Başkanı ile normal söyleşi-rutin haber" olarak belirtilen hususların belediye başkanının belediye faaliyetlerinin tanıtımına yönelik yaptığı konuşmalar olduğu, yürütülen faaliyetlerin bulguda belirtildiği şekliyle belediyenin rutin tanıtım faaliyeti olup belediye başkanının şahsi ve belediye tüzel kişiliğinin reklamı olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca cevapta belediyenin projeleri ile ilgili örnekler verilmiş, bulguda yer alan yevmiyeler ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

Belediye tarafından gönderilen cevap değerlendirildiğinde, belediyenin rutin faaliyet ve hizmetlerinin gazetelerde, televizyonlarda ve web ortamında yaygın olarak haber ve reklamının yaptırıldığı, bazı haber ve reklamların Belediye Başkanının şahsi reklamı mahiyetinde olduğu, Belediyenin görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında olmayan TV programları ve video yayınları hazırlatıldığı konuları yer almaktadır. Belediye söz konusu harcamaların reklam değil tanıtım olduğunu ifade etmiştir. Tanıtım ile reklam içiçe girmiş kavramlardır. Tanıtım önemli proje ve yatırımların büyüklüğü, özelliği, maliyeti vb. yönleri hakkında topluma ya da yararlanıcılara bilgi verilmesidir. Fetih Müzesi ve Osmangazi Meydanı tanıtımları bu kapsamda olup söz konusu tanıtımlarla ilgili eleştiri getirilmemiştir. Eleştiri özellikle Osmangazide Bir Hafta reklam haberleri ve özel kanallara yaptırılan programlara getirilmiştir. Söz konusu haberlere bakıldığında sanki doğal haber gibi, bir hafta içinde Belediyede yapılan temizlik, kar temizleme çalışmaları, yapılan yardımlar vb. konular yer almakta ve bu haberler için söz konusu kanal ve gazetelere yüklü ödemeler yapılmaktadır. Söz konusu haberler, belediyenin belde halkı yararına kullanımının yaygınlaştırmasını gerektirecek herhangi bir tanıtımı içermemekte, tanıtımdan ziyade tamamen reklam ve haber mahiyetini içermektedir.

Belediye sınırları ölçüsü ile ilgili olarak Osmangazi ilçesi ile ilgili ilçe sınırları dışında yapılan herhangi bir festival, kongre ve sempozyuma katılınılması mevzuata aykırılık teşkil etmemektedir. Belediye sınırı ölçüsü ile ilgili eleştirimiz, belediye sınırları içinde yaşayan vatandaşları ilgilendirmeyen veya ulusal nitelikte olan tanıtım ve reklam harcamalarının yapılmasıdır. Örneğin Fetih Müzesi tanıtımının Bursa ili dışında yapılması ya da ulusal kanallarda yapılması eleştiri konusu yapılmamıştır. Söz konusu eleştiri özel TV kanallarında yayınlanan "Uzaktaki Yakınlarımız" ve "Balkanlarda Ramazan" programalarına sponsorluk ile ilgilidir. Söz konusu programlar ulusal niteliktedir, mahalli müşterek olmayıp belediye sınırları kapsamı dışında bir harcamadır.

Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi ile ilgili yapılan açıklama eleştirilerle ilgili değildir. Eleştiri getirilen harcamalar temsil-ağırlama

www.balioglu.net

kapsamında olmayıp tanıtım kapsamındadır. Tanıtım bütçesinden yapılan harcamalar söz konusu Yönerge kapsamında değildir.

Belediye Başkanı belediye faaliyet ve hizmetleri ile ilgili konuşmalar yapabilir, programlara çıkabilir. Ancak bulgu konusu eleştiri bu konuşma ve programların yüklü ücretler karşılığında TV kanallarında yayınlatılmasıdır. Bu program ve konuşmalar daha çok belediye başkanının şahsi reklam haberi mahiyetindedir. Bu haber ve reklamlar tanıtım mahiyetinde değildir.

Ayrıca Belediye cevabında Sayıştay Temyiz Kurulu karar örnekleri göndermiştir. Söz konusu kararlar eleştiri getirilen hususlarla ilgili olmayıp rapor da yargı raporu değildir.

Sonuç olarak; Belediyenin rutin faaliyet ve hizmetlerinin gazetelerde, televizyonlarda ve web ortamında yaygın olarak haber ve reklamlarının yaptırılmasının, Belediye Başkanının şahsi reklamı mahiyetinde bazı haber ve reklamların, çeşitli TV programları ve video yayınlarının; Belediyenin görev, yetki ve sorumlulukları kapsamına girmediği, bu çeşit harcamaların belediye bütçesinden ödenmemesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 2: Profesyonel Spor Kulübüne "Ofis Kiralaması" Adı Altında Nakdi Yardım Yapılması

Belediye hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; Osmangazi Belediyesi tarafından profesyonel spor kulübü olan Bursaspor Kulübü Derneği'nden ofis kiralaması adı altında loca kiralaması yapıldığı, bu yöntemle profesyonel spor kulübüne nakdi yardım sağlandığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde: *"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;*

...

... (Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. ...

...

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. …" denilmektedir. Belediyelere mevzuat hükmü ile belediye sınırları içinde ve mahalli müşterek olmak şartı ile sadece amatör spor kulüplerine yardım yapmalarına izin verilmektedir. Diğer bir deyişle belediyelerce profesyonel spor kulüplerine ayni veya nakdi yardım yapılması mümkün değildir.

Yapılan incelemelerde; Evrak eklerinde yer alan sözleşmede Bursaspor Kulübü Derneği ile Belediye arasında 4 futbol sezonu (2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023) süresi ile 2.000.000,00+KDV bedelle ofis kiralaması adı altında 43 kişi kapasiteli loca kiralaması yapıldığı görülmüştür. Bu kiralama, 2019/304 esas ve 604 karar no'lu Belediye Meclisi kararına dayanılarak yapılmıştır. 2020 yılında profesyonel spor kulübü olan Bursaspor Kulübü Derneğine toplam 1.860.000,00 TL tutarında ödeme yapıldığı; 16.01.2020 tarihli ve 558 yevmiye no'lu ödeme emri belgesi ile söz konusu kulübün Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) olan 1.000.000,00 TL borcunun ödendiği, 860.000,00 TL'sinin de 06.04.2020 tarihli 5315 yevmiye no'lu evrakla Belediyenin, Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresinden (BUSKİ) olan alacağından mahsup edildiği tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuşlardır. Bu ihtiyaçların karşılanması için kanunlarla belediyelere gelir toplama yetkisi verilmiştir. Kamu kaynağı kullanan kamu görevlileri bu kaynağı, mevzuata uygun olmak kaydıyla mahalli müşterek ihtiyaçlar için kullanmak zorundadırlar.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi hükmüne göre belediyelerin mahalli müşterek ve belediye sınırları içinde olmak şartı ile sadece amatör spor kulüplerine yardım yapmalarına izin verilmektedir. Dolayısıyla belediyelerce profesyonel spor kulüplerine ayni ve nakdi yardım yapılması mümkün değildir.

Kamu gideri ile bağdaşmayan, Osmangazi Belediyesi tarafından profesyonel spor kulübü olan Bursaspor Kulübü Derneği'nden ofis kiralaması adı altında 43 kişilik loca kiralaması giderinin, mahallî müşterek nitelikte ve belediyeye ait bir vazifenin ifası maksadıyla olmadığı dolayısı ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 60'ıncı maddesine göre de belediye gideri olamayacağı değerlendirilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu maliyesinin temel ilkeleri" başlıklı 5'inci maddesinin 1'inci fıkrası (g) bendi, "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesi, "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesi ve "Harcama talimatı ve sorumluluk"

başlıklı 32'nci maddesi 2'inci fıkrasına göre kamu idarelerince, ihtiyaçların karşılanmasında ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır. Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli kullanılmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludurlar.

Belediye tarafından verilen cevapta; yapılan kiralama işleminin "Bursaspor Kulübü Derneğinden ofis kiralaması adı altında 43 kişilik loca kiralaması " değil gerçek anlamda ofis kiralaması işi olduğu, ofis de Dikkaldırım Mahallesinde hizmet sunumu için 7/24 kullanılan bir alan olduğu, sadece futbol maçlarının izlendiği bir loca olmadığı, Bursaspor Kulübü Derneğine kiralanmasının nedeni mülk sahibi Bursa Büyükşehir Belediyesinin bu alanı da Bursaspor Kulübü Derneğine kiralanma suretiyle tahsis edilmesinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Ayrıca şehir merkezlerinde yapılan bütün stadyumlarda sahayı gören veya görmeyen alanlar 7/24 kullanım için özel veya tüzel kişiler tarafından kiralanabildiği ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Belediye tarafından gönderilen cevap değerlendirildiğinde; Osmangazi Belediyesi tarafından profesyonel spor kulübü olan Bursaspor Kulübü Derneği'nden ofis kiralaması adı altında loca kiralaması yapıldığı, bu yöntemle de profesyonel spor kulübüne nakdi yardım sağlanması, eleştiri konusu yapılmıştır. Söz konusu kiralama işi ile ilgili sözleşme incelendiğinde yapılan kiralamanın 43 kişi kapasiteli vip koltukları olan loca olduğu, sözleşmede müsabaka günleri ile ilgili birçok düzenlemenin bulunduğu dolayısıyla söz konusu kiralamanın ofis değil loca kiralama işi olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu kiralama işi ile ilgili medyaya verilen demeçlerde de adı geçen profesyonel spor kulübüne destek sağlandığı ifade edilmektedir.

Sonuç olarak; anılan mevzuat hükümlerine göre, her ne ad altında olursa olsun farklı yöntemlerle profesyonel spor kulüplerine ayni veya nakdi yardım yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 3: Belediyenin Gazetesinin Fahiş Fiyatlarla İnsert Dağıtımının Yaptırılması

Belediye hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; Osmangazi Belediyesi tarafından çıkarılan Hisar Gazetesinin, Belediyenin hizmetlerinin, faaliyetlerinin ve projelerinin tanıtımı amacıyla çeşitli yerel ve ulusal gazetelerle birlikte insert dağıtıldığı, bu yöntemle dağıtımın normal yöntemlere göre çok pahalı olduğu tespit edilmiştir.

Belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuşlardır. Bu ihtiyaçların karşılanması için kanunlarla belediyelere gelir toplama yetkisi verilmiştir. Kamu kaynağı kullanan kamu görevlileri bu kaynağı, mevzuata uygun olmak kaydıyla mahalli müşterek ihtiyaçlar için kullanmak zorundadırlar.

Yapılan incelemelerde; Osmangazi Belediyesi tarafından çıkarılan Hisar Gazetesinin Belediyenin hizmetlerinin, faaliyetlerinin ve projelerinin tanıtımı amacıyla çeşitli yerel ve ulusal gazetelerle birlikte insert dağıtıldığı görülmüştür.

İnsert dağıtım veya adressiz dağıtım, hedeflenilen müşterilerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde kısa süre içinde dağıtılması için genelde perakende satış yapan özel sektör firmaları tarafından kullanılan reklam ve promosyon materyalleridir. Özel sektör firmaları satışlarını artırmak için bu yöntemi kullanmaktadırlar. Bu ürünler gazete ve dergilerin bir eki olarak da dağıtılabilmektedir. Bu şekilde Hisar gazetesinin 2 ulusal gazete ve çok sayıda yerel gazete ile birlikte yıl içinde düzenli olarak insert dağıtımı yaptırılmıştır. Belediyenin mal ve hizmet satışını artırma, müşterilere ulaşma gibi bir durumu söz konusu değildir. İnsert dağıtım, hedeflenen müşteriye kısa sürede ulaşmanın pahalı bir yöntemidir.

www.balioglu.net

Söz konusu dağıtım usulünün normal dağıtım yöntemlerine göre çok daha pahalı olduğu belirlenmiştir. İlgili evrak eklerinde insert dağıtım yöntemi ile Belediyenin gazetesinin birim dağıtım bedelinin ortalama 2 TL olduğu görülmektedir. Örneğin 5324 yevmiye no'lu ödeme emri belgesinde 2500 adet gazete tanesi 2 TL+KDV bedelle, 13380 yevmiye no'lu ödeme emri belgesinde 10.000 adet gazete tanesi 1,75 TL+KDV bedelle dağıtımı yaptırılmıştır. Bu kapsamda 2020 yılında 122 adet ödeme emri belgesi ile Belediyenin gazetesinin salt insert dağıtımı için 774.080,00 TL harcama yapıldığı görülmüştür. 2021 yılında bile ulusal gazetelerin ortalama 1.5 TL'ye, Bursa yerel gazetelerinin ortalama 75 kuruşa bayilerde satıldığı bir durumda Belediyenin gazetesinin belirli gazete okurlarına ulaştırılmak için adedi ortalama 2 TL'ye sadece insert dağıtımının yaptırıldığı tespit edilmiştir. Bu şekilde 360.000 adet düzeyinde sadece belirli okurlara ulaştırılmak için Belediyenin gazetesinin dağıtımının yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Belediye gazetesinin halkın yoğun kullandığı metro ve otobüs araçları ile duraklarına, kütüphanelere, belediye hizmet birimlerine, diğer kamu hizmet birimlerine dağıtımının kendi personeli veya kargolama suretiyle dağıtımının çok daha ekonomik olacağı değerlendirilmektedir. Örneğin PTT gazete kargo dağıtım ücretleri 100 gr gazete için 25 kuruş, 200 gr gazete için 40 kuruş düzeyindedir. Bu durumda Belediyenin gazetesinin, Belediyenin hizmetlerinin, faaliyetlerinin ve projelerinin tanıtımı amacıyla çeşitli yerel ve ulusal gazetelerle

birlikte insert dağıtılmasının normal dağıtım yöntemlerine göre fahiş fiyatlarla yaptırıldığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca 2020 yılında 122 adet ödeme emri belgesi ile Belediyenin gazetesinin salt insert dağıtımı için yapılan ödemelerin; 48 tanesi Tanıtma, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri, 62 tanesi Diğer Hizmet Alımları, 11 tanesi Baskı ve Cilt Giderleri, 1 tanesi de Bilgiye Abonelik ve İnternet Erişimi Giderleri tertibinden ödenerek aynı gider türünün farklı tertiplerden ödendiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu maliyesinin temel ilkeleri" başlıklı 5'inci maddesinin 1'inci fıkrası (g) bendi, "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesi, "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesi ve "Harcama talimatı ve sorumluluk" başlıklı 32'nci maddesi 2'inci fıkrasına göre kamu idarelerince, ihtiyaçların karşılanmasında ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır. Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli kullanılmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludurlar.

www.balioglu.net

Belediye tarafından verilen cevapta; adrese dayalı gönderim yapılması durumunda ilçede yaklaşık bir hesapla 400.000 bağımsız bölümün olduğundan hareketle aylık 400.000 x 12 ay = 4.800.000 adet gazete basımı yapılması gerektiği ve gönderim masrafının eklenmesi ile devasa maliyetlerin ortaya çıkacağı belirtilmiştir. Ayrıca daha fazla kişinin istifade edebilmesi için bütün faaliyetlerin vatandaşa tanıtılması için çalışmalar yürütüldüğü, ne kadar çok kişi yatırım ve hizmetlerden faydalanırsa kaynakların o kadar etkin, verimli ve tasarruflu kullanıldığının düşünüldüğü ifade edilmiştir.

Belediye tarafından gönderilen cevap değerlendirildiğinde; Belediyenin gazetesinin, Belediyenin hizmetlerinin, faaliyetlerinin ve projelerinin tanıtımı amacıyla çeşitli yerel ve ulusal gazetelerle birlikte insert dağıtılmasının normal dağıtım yöntemlerine göre fahiş fiyatlarla yaptırılması eleştirilmektedir. Belediyenin önemli hizmet ve yatırımlarının halka tanıtılması eleştirilmemektedir. Belediye normal yöntemlerle 400.000 bağımsız bölüm için 4.800.000 adet gazete bastırılması gerektiğini ancak insert dağıtım nedeni ile 360.000 adet gazete bastırıldığını ve böylece ciddi maliyetten kurtulduğunu belirtmektedir. Ancak insert dağıtım yöntemi ile 400.000 bağımsız bölüme söz konusu Belediye gazetesinin nasıl ulaştırıldığı hakkında bilgi verilmemiştir. İnsert dağıtım yöntemi ile sadece ilgili yerel veya

ulusal gazete okuyucularına ulaşılmaktadır. Bu yöntemin amacı satış yapılacak mal ve hizmeti olabildiğince çok insandan ziyade doğru müşteriye ulaştırmaktır ve pahalı bir yöntemdir. İnsert dağıtım bir reklam aracıdır. Belediyenin faaliyet ve hizmetlerinin pahalı yöntemlerle reklamının yapılmasına gerek yoktur.

Sonuç olarak; makul sayılarda belediye gazetesi basılarak, daha ekonomik yöntemlerle dağıtılması ve bütçe tertiplerinin doğru kullanılmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Ulusal Enstitü Tarafından Verilen İdeal Kent Ödülü Reklamlarının Belediye Başkanının Hususi Reklamı Mahiyetinde Olması

Belediye hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; Bursa Osmangazi Belediyesi tarafından yaptırılan Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi için ulusal bir Enstitü tarafından verilen İdeal Kent Ödülünün reklamı amacıyla Ankara ilinde 100 adet bilboard, 30 adet raket ve 10 adet megalight kiralama hizmeti alındığı tespit edilmiştir.

Belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuşlardır. Bu ihtiyaçların karşılanması için kanunlarla belediyelere gelir toplama yetkisi verilmiştir. Kamu kaynağı kullanan kamu görevlileri bu kaynağı, mevzuata uygun olmak kaydıyla mahalli müşterek ihtiyaçlar için kullanmak zorundadırlar.

www.balioglu.net

Belediyelerin "Görev, Yetki ve Sorumlulukları" 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14 ve 15'nci maddelerinde düzenlenmiştir. Anılan madde hükümlerinde, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla belediyelerce yerine getirilmesi öngörülen görevler ve sorumluluklar ile belediyelerin yetkileri sayılmıştır. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında, "*mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla*" ve beşinci fıkrasında *"Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar."* denilerek bu hususta ki sınır da belirlenmiştir.

Belediye bütçesinden yapılan bir harcamanın Belediye gideri olarak kabul edilebilmesi için belediye sınırları içinde mahalli ve müşterek bir ihtiyacın karşılanmasına yönelik, 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde açıkça sayılan görev ve sorumluluklar içinde veya aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinde tek tek sayılan giderler içerisinde yer alması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde; 14.02.2020 tarihli 2412 yevmiye no'lu ödeme emri belgesi ile 70.800,00 TL bedelle Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi için ulusal bir Enstitü tarafından

verilen İdeal Kent Ödülünün reklamı amacıyla Ankara ilinde 100 adet bilboard, 30 adet raket ve 10 adet megalight kiralama hizmeti alındığı görülmüştür. Söz konusu ödülün reklamın hangi nedenle Ankara ilinde yapıldığı anlaşılamamıştır. Çünkü Ankara ili, 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasındaki, *"mahalli müşterek nitelikte olmak*" ve beşinci fıkrasındaki, *"Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar."* şartının dışında kalmaktadır. Ayrıca reklam materyallerine bakıldığında, ön tarafta reklamın neredeyse tamamını kapsayan Belediye Başkanının fotoğrafı olduğu, müzenin arka fontta kaldığı ve tam belirli olmadığı, bu nedenle reklamın Belediye Başkanının hususi reklamı mahiyetinde olduğu değerlendirilmektedir.

Kamu gideri ile bağdaşmayan, belediye sınırları dışında olan, mahallî müşterek nitelikte olmayan ve belediyeye ait bir vazifenin ifası maksadıyla olmadığı görülen bu giderin, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 60'ıncı maddesine göre belediye gideri olamayacağı değerlendirilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu maliyesinin temel ilkeleri" başlıklı 5'inci maddesinin 1'inci fıkrası (g) bendi, "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesi, "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesi ve "Harcama talimatı ve sorumluluk" başlıklı 32'nci maddesi 2'inci fıkrasına göre kamu idarelerince, ihtiyaçların karşılanmasında ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır. Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli kullanılmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludurlar.

Belediye tarafından verilen cevapta; söz konusu harcamanın Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi kapsamında yapıldığı ve bu Yönergeye göre düzenlenen törenlerin tamamının belediye sınırları içinde düzenleneceğine dair bir hüküm yer almadığı, Belediye sınırları ölçüsü uygulandığında belediye başka bir ilde kendisi adına düzenlenen festivale katılmayacağı belirtilmiştir. Ayrıca vizyon bir projeye ait ödül tanıtımının dolayısıyla aslında müzenin kendi tanıtım ve reklamının başkent Ankara ilinde yapılmasının doğal olduğu ifade edilmiştir.

Belediye tarafından gönderilen cevap değerlendirildiğinde; Osmangazi Belediyesi tarafından yaptırılan Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi için ulusal bir Enstitü tarafından verilen İdeal Kent Ödülünün reklamı amacıyla Ankara ilinde 100 adet bilboard, 30 adet raket

www.balioglu.net

ve 10 adet megalight kiralama hizmeti alınması eleştirilmiştir. Fetih Müzesinin başkent Ankara veya başka bir ilde tanıtımın yapılmasında (müzenin özellikleri hakkında bilgi) bir sakınca bulunmamaktadır. Söz konusu hizmet alımı, Fetih müzesinin tanıtımı olmayıp ulusal bir Enstitü tarafından verilen ödülün sanki UNESCO tarafından verilmiş gibi sadece başkent Ankara'da reklamının yapılmasıdır. Reklam materyallerine bakıldığında, ön tarafta reklamın neredeyse tamamını kapsayan Belediye Başkanının fotoğrafı olduğu, müzenin arka fontta kaldığı ve tam belirli olmadığı, bu nedenle reklamın Belediye başkanının hususi reklamı mahiyetinde olduğu görülmektedir. Söz konusu ödül reklamının belediye sınırları dışında yapılması da anlaşılamamıştır.

Belediye cevabı aksine ödül reklamlarının yapılması Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi kapsamına girmemektedir. Çünkü bu reklam hizmeti alımı ne tören kapsamına girmekte ne de fuar ve festival kapsamına girmektedir. Bu yönüyle yapılan reklam harcamaları ayrı bir eleştiri konusu oluşturmaktadır.

Sonuç olarak; anılan mevzuat hükümlerine göre Fetih Müzesi için ulusal bir Enstitü tarafından verilen İdeal Kent Ödülünün reklamı amacıyla yapılan harcama kamu gideri ile bağdaşmadığından ve mahallî müşterek nitelikte olmayan bu giderin Belediye Başkanının hususi reklamı mahiyetinde olduğundan, Belediye bütçesinden ödenmemesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 5: Ulusal Enstitü Tarafından Verilen İdeal Kent Ödülü Töreninin Fransa-Paris'te Yapılması

Belediye hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; Bursa Osmangazi Belediyesi tarafından yaptırılan Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi için ulusal bir enstitü tarafından verilen İdeal Kent Ödülünün, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütünün (UNESCO) Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan genel merkezinde düzenlenen bir törenle Belediye Başkanına verildiği görülmüştür.

Belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuşlardır. Bu ihtiyaçların karşılanması için kanunlarla belediyelere gelir toplama yetkisi verilmiştir. Kamu kaynağı kullanan kamu görevlileri bu kaynağı, mevzuata uygun olmak kaydıyla mahalli müşterek ihtiyaçlar için kullanmak zorundadırlar.

Yapılan incelemelerde; 10.02.2020 tarihli 2099 yevmiye no'lu ödeme emri belgesi ile 55.290,00 TL'lik yurtdışı uçak bileti ve konaklama ücreti (15-18 Ocak 2020 FRANSA) ödendiği tespit edilmiştir. Söz konusu ödemenin, Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi için ulusal

bir enstitü tarafından verilen İdeal Kent Ödülünün, UNESCO'nun Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan genel merkezinde düzenlenen bir tören için yapıldığı görülmüştür. Törene katılım için, Belediye Başkanı, 3 Başkan yardımcısı ve Özel Kalem Müdürü görevlendirilmiştir. Törene katılan 5 kişi için toplam 19.302,24 TL de harcırah ödemesi yapılmıştır. Anılan enstitünün web sayfasına bakıldığında Çankaya/Ankara merkezli olduğu görülmektedir. Enstitünün seçici kurulu, 7 öğretim elemanından oluşmakta olup 6'sı Türk, 1 tanesi de yabancıdır. Enstitünün, UNESCO ile herhangi bir bağı tespit edilememiştir. İdeal Kent Ödül töreninin niçin UNESCO'nun Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan genel merkezinde düzenlendiği anlaşılamamıştır. Söz konusu tören Türkiye'de düzenlenmiş olsa idi Belediye bütçesinden daha az ödeme yapılmış olacaktı.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu maliyesinin temel ilkeleri" başlıklı 5'inci maddesinin 1'inci fıkrası (g) bendi, "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesi, "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesi ve "Harcama talimatı ve sorumluluk" başlıklı 32'nci maddesi 2'inci fıkrasına göre kamu idarelerince, ihtiyaçların karşılanmasında ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır. Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli kullanılmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludurlar.

Belediye tarafından verilen cevapta; İdeal Kent Ödülünü veren, tören ve organizasyonu yapan kurumun Belediye olmadığı, dolayısıyla ödülün verileceği yerin belirlenmesinde de Belediyenin herhangi bir dahli olmadığı belirtilmektedir. Ayrıca söz konusu törene ilişkin görevlendirmelerin mevzuata uygun yapıldığı ifade edilmiştir.

Belediye tarafından gönderilen cevap değerlendirildiğinde; Belediye ödül törenini yeri ile ilgili herhangi bir dahlinin olmadığını belirtmiştir. Belediyenin töreni niçin Paris'te düzenlediğine dair eleştiri yoktur. UNESCO'nun Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan genel merkezinde düzenlenen, Fetih Müzesi için ulusal bir enstitü tarafından verilen ödülün törenine katılım eleştirilmiştir. Ulusal enstitü tarafından verilen ödül UNESCO tarafından verilmiş imajı oluşturulmaya çalışılmıştır. Ödül töreninin niçin UNESCO'nun Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan genel merkezinde düzenlendiği anlaşılamamıştır.

www.balioglu.net

Sonuç olarak; ulusal bir enstitü tarafından verilen ödülün alınması için Belediye yönetiminin yurt dışı masraflarının Belediye bütçesinden karşılanması kamu maliyesinin temel ilkeleri ile bağdaşmadığından, bu tür harcamalarda daha özenli olunması gerekmektedir.

BULGU 6: Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresince Tahsil Edilmesi Gereken Evsel Atık Bertaraf Ücretlerinin Tahsilinin ve Katma Değer Vergisinin Takibinin Yapılmaması

Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından Osmangazi Belediyesi adına su faturalarından tahsil edilen evsel atık bertaraf ücretlerinden doğan katma değer vergilerinin Belediyeye gönderilmediği ve Ekim ayından itibaren evsel katı atık bedellerinin su faturaları ile tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "İzin alma, arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğü" başlıklı 11'inci maddesinde;

"...

Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz." denilmektedir.

Yukarıda ifade edilen Kanun maddesine istinaden 27.10.2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik"in "Evsel katı atık tarife türleri" başlıklı 20'nci maddesinde;

"(1) Evsel katı atık hizmetleri atık miktarı belirleme yöntemine göre aşağıda sayılan iki farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

a) 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre hesaplanmış ve değişken ücretlerden oluşan tarife,

b) Kirleten öder ilkesi dikkate alınarak ve 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre idareler tarafından hesaplanmış ve üretilen atık miktarını atık üreticilerinin etkileyemediği sabit tarifeler.

www.balioglu.net

(2) Evsel katı atık idareleri her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler." denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "Faturalandırma" başlıklı 22'nci maddesinde; *"(1) Atıksu ve evsel katı atık hizmetlerine ait ücretlendirme yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen, düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılır."* denilmektedir.

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; Mahalli İdareler, evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler. Bu nedenle de evsel katı atık bertaraf tesislerinin faaliyet ve hizmetlerinden yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınması gerekmektedir. Atıksu ve evsel katı atık hizmetlerine ait ücretlendirme, yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen, düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılır. Büyükşehir Belediyesi olan yerlerde 2560 sayılı Kanun'a göre su faturalarını düzenleyen kurum, Büyükşehir Belediyelerinin bağlı kuruluşu olan Su ve Kanalizasyon İdareleridir.

www.balioglu.net

Aynı zamanda, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre evsel katı atık bertaraf hizmeti teslimleri KDV'nin konusunu oluşturduğundan, %18 oranında KDV tahakkuk ettirilmektedir. Evsel katı atık toplama ve bertaraf bedellerinin tahsilinde Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü aracı konumda olup bu tutarların mütemmim cüz'ü niteliğindeki KDV tutarlarını da Osmangazi Belediyesine aktarmak durumundadır.

Yapılan incelemede, Bursa Büyükşehir Belediyesi Meclisinin 24.09.2020 tarih 2020/610 esas ve 1306 no'lu kararı ile katı atık bedellerinin su faturalarıyla tahsili uygulamasına son verilmesine ve bu bedellerin ilgili ilçe belediyelerince tahsil edilmesine karar verildiği tespit edilmiştir. Bu karar 01.10.2020 tarihinden itibaren geçerli olup Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü(BUSKİ) bu tarihten sonra evsel katı atık bedellerinin su faturalarıyla tahsili uygulamasına son vermiştir.

Dolayısıyla 2020 yılı Ekim ayından itibaren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik uyarınca BUSKİ tarafından su faturaları ile tahsil edilmesi gereken evsel katı atık bedelleri tahsil edilmemekte, bu nedenle Osmangazi Belediyesi de önemli bir gelirden mahrum kalmaktadır.

Ayrıca 2020 yılı Ekim ayı öncesine ait Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından Osmangazi Belediyesi adına su faturalarından tahsil edilen evsel atık bertaraf ücretlerinden doğan KDV tutarlarının da Belediyeye gönderilmediği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin 1'inci fıkrası (f) bendinde: *"f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek."* ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Malî hizmetler birimi"* başlıklı 60'ıncı maddesinde*: "Kamu idarelerinde aşağıda sayılan görevler, malî hizmetler birimi tarafından yürütülür:*

...

e) İlgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek.

..." denilmektedir. Kanun maddelerine göre Belediye gelirlerinin takip ve tahsil görevi Belediye Başkanı ve Mali Hizmetler Biriminindir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; *"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."* denilmektedir. Kanun maddelerine göre Belediye Başkanı ve Mali Hizmetler Birimi kaynakların etkili, ekonomik, verimli *ve* hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludurlar.

Yapılan açıklamalar doğrultusunda; Belediye Başkanı ve Mali Hizmetler Birimince, Belediye geliri olan evsel katı atık bedelleri ve bu gelire ilişkin KDV tutarlarının takip ve tahsilinin yapılması gerekmektedir. Ayrıca Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik uyarınca evsel katı atık bedellerinin BUSKİ tarafından su faturaları ile tahsil edilmesini sağlamak amacıyla idari ve yasal yollara başvurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Belediye tarafından verilen cevapta; katı atık bedellerinin takip ve tahsili için gerekli hukuki ve idari çalışmaların yapıldığı, bulgu konusunun Bursa Büyükşehir Belediyesi raporunda yer alması gerektiği belirtilmektedir. Bulgu metninde de açıkça belirtildiği gibi katı atık bedelleri Belediyenin kendi geliri olup takip ve tahsili de belediyenin görevidir. Bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 7: Belediyeye Ait Taşınmazların Dernek ve Vakıflara Tahsis Edilmesi

Mülkiyeti Belediyeye ait olan Demirtaşpaşa mahallesi 2398 ada 1 sayılı parseldeki 1595,37 m^2 alanlı Abdal Kültür Evinin 10 yıl süre ile özel bir vakfa bedelsiz olarak tahsis edildiği tespit edilmiştir. Önceki yıl denetim raporlarında söz konusu husus yer almasına rağmen uygulamaya aynı şekilde devam edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları"nı düzenleyen 15'inci maddesi (h) bendinde; Mahalli müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek, belediyenin yetkileri arasında sayılmıştır. Kanun'un bu maddesi ile belediyelere taşınmaz tahsis edebilme yetkisi verilmiştir. Aynı Kanun'un 18/e maddesinde bu yetkinin Belediye Meclisi eliyle kullanılacağı ve 34/g maddesinde ise Belediye Encümeninin, Belediye Meclisi tarafından alınmış tahsis kararlarının uygulanması sağlamakla yetkili olduğu düzenlenmiştir.

www.balioglu.net

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde;

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda; ...

c) (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür. tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür. ..." hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi hükmüne göre Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda; kendisine ait taşınmazları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Kamu kurum ve kuruluşları kamu kaynağı kullanan, özel bir kanunla kurulmuş bulunan veya genel yönetim kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarını ifade etmektedir.

Belediyenin taşınmaz tahsisi ile ilgili yetkisini Kanun'un 75'inci maddesinde belirtilen esaslar ve sınırlamalar dahilinde kullanması mümkündür. Belediye Encümeni adı geçen Kanun maddesinde belirtilen esasalar ve sınırlamalar dahilinde Kanun'nun 34/g maddesindeki yetkiye dayanarak belediye meclisi tarafından alınmış tahsis kararlarının uygulanmasını sağlama konusunda karar alabilir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde: *"Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz. ..."* denilmektedir. Kanun maddesi hükmüne göre; kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazların tahsisinde kamu hizmeti ve kamu idaresi olmak üzere iki temel ölçütün varlığı aranmaktadır. Dolayısıyla, kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazları kamu idaresi olmayan özel dernek veya vakıflara tahsis edilebilmeleri mümkün değildir.

Buna göre, belediyeler, mülkiyetlerindeki taşınmazlarını 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi ile 5018 sayılı Kanun'un 47'nci maddesi çerçevesinde, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararla ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerdir.

Yapılan incelemede; Belediye Encümeninin, Kanun'un 34/g maddesindeki yetkiye dayanarak, Belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazı İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünden alınan onayla 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/h ve 75/1/c-d kapsamında, özel bir vakfa tahsisine ilişkin daha önce Belediye Meclisinden alınan kararın uygulanmasına yönelik 28.05.2019 tarihinde 2172 sayılı kararı aldığı görülmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (c) ve (d) bentlerine bakıldığında; belediyelerin dernek ve vakıflarla ortak hizmet projeleri geliştirebileceğinin belirtildiği ancak

www.balioglu.net

mülkiyetindeki taşınmazları vakıf ve derneklere tahsis edebileceğine ilişkin herhangi bir hükmün yer almadığı görülmektedir. 5018 sayılı Kanun'un 47'nci maddesine göre de kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazları kamu idaresi olmayan özel dernek veya vakıflara tahsis edebilmeleri mümkün değildir. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün Kanun'da düzenlenen usule aykırı karar alma ve onay verme yetkisi bulunmamaktadır.

Sayıştay Genel Kurulunun 02.02.2018 tarih, 30320 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 16.10.2017 tarih, 2017/1 esas ve 5415/1 karar no'lu İçtihadı Birleştirme Kararına göre de kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazları kamu idaresi olmayan özel dernek veya vakıflara tahsis edebilmeleri mümkün değildir.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 58'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında; "*İçtihatların birleştirilmesi veya değiştirilmesi kararları Resmi Gazetede yayımlanır. Bu kararlara Sayıştay daire ve kurulları ile kamu idareleri ve sorumlular uymak zorundadır.*" hükmü yer almaktadır. Kanun maddesi hükmüne göre; Belediye, mezkûr İçtihadı Birleştirme Kararına uymak zorundadır.

www.balioglu.net

Sonuç olarak, gerek 5018 ve 5393 sayılı Kanun hükümleri gerekse de Sayıştay Genel Kurulunun mezkûr İçtihadı Birleştirme Kararından anlaşılacağı üzere; Belediyenin, mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, sivil toplum kuruluşlarına veya meslek kuruluşlarına süresi her ne olursa olsun tahsis işlemi yapması mümkün değildir. Bu itibarla, tahsis işleminin iptal edilmesi gerekmektedir.

Belediye tarafından verilen cevapta; İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nden izin alındığı, söz konusu tahsis işleminin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin (ı) fıkrasına istinaden yapıldığı ve Sayıştay Başkanlığının 2020 yılı Denetim Raporuna istinaden, tahsisin iptal edilip edilmeyeceği hususunda karar alınmak üzere dosyanın Belediye Meclisine havale edildiği belirtilmiştir.

Belediye tarafından gönderilen cevap değerlendirildiğinde; yukarıda da açıklandığı üzere gerek 5018 ve 5393 sayılı Kanun hükümleri gerekse de Sayıştay Genel Kurulunun mezkûr İçtihadı Birleştirme Kararından anlaşılacağı üzere; Belediyenin, mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, sivil toplum kuruluşlarına veya meslek kuruluşlarına süresi her ne olursa olsun tahsis işlemi yapması mümkün değildir. Bu itibarla, tahsis işleminin iptal edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Doğrudan Temin Usulü ile Yapılan Teslimi Belirli Bir Süreyi Gerektiren Mal ve Hizmet Alımı ile Yapım İşlerinde Sözleşme Yapılmaması

Belediye hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; teslimi belirli bir süreyi gerektiren mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinde sözleşme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temine ilişkin açıklamalar" başlıklı 22'nci maddesinin 22.1.1.3. alt bendine göre doğrudan temin kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunludur.

Yapılan denetimlerde, doğrudan temin yöntemiyle yapılan ve belirli bir süreyi gerektiren organizasyon hizmeti alımı işlerinde sözleşme yapılmadığı tespit edilmiştir. Örneğin 3351, 7937, 9892, 13595 yevmiye no'lu ödeme emri belgeleri ile yapılan işlerde belirli bir süreyi gerektirmesine rağmen sözleşme yapılmadığı belirlenmiştir. Adı geçen Tebliğ'in 22.1.1.3. alt bendine göre teslimi belirli bir süreyi gerektiren mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinin sözleşmeye bağlanmaması, işin gerçekleştirilmesi aşamasında hukuksal anlaşmazlıklarda hak arama sorunu ortaya çıkarabileceği gibi sözleşmelerden tahsil edilen sözleşme damga vergilerinin de tahsil edilememesine neden olacaktır. Önceki yıl denetim raporlarında söz konusu husus yer almasına rağmen uygulamaya aynı şekilde devam edildiği görülmüştür.

Yapılan açıklamalar doğrultusunda, ilgili mevzuat gereği doğrudan temin usulüyle yapılan, teslimi belirli bir süreyi gerektiren mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde sözleşme yapılması gerekmektedir.

Belediye tarafından verilen cevapta; doğrudan temin işlem dosyalarında belirli bir süreyi gerektiren mal-hizmet alımı veya yapım işlerinde sözleşme yapılması hususunda doğrudan temin servisi dahil diğer tüm müdürlüklere gerekli uyarı ve bilgilendirmelerin yapıldığı, takip ve kontrolün Destek Hizmetleri Müdürlüğü tarafından yapılarak sözleşmeye bağlamanın sağlanacağı belirtilmiş olup bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 9: Faiz Gelirleri Hesabı İle Banka Hesap Özetinde Yer Alan Tutar Arasında Uyum Olmaması

Faaliyet sonuçları tablosunda "600.05.01.09.03 Mevduat Faizleri Hesabı"nda yer alan tutar ile bankanın göndermiş olduğu vadeli hesap gelir listesi özet bilgi tablosunda yer alan tutar arasında fark olduğu görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gayri safilik ilkesi" başlıklı 39'uncu maddesinde; "Gelir ve giderler, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedilir" denmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "Faaliyet Sonuçları Tablosu İlkesi" başlıklı 6'ncı maddesinin a fıkrasında, "Kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir ve gider işlemleri, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izlenir. Gelir ve gider hesapları, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsustur" hükmü yer almaktadır.

www.balioglu.net

Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "102 Banka Hesabı" açıklamasına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 57'nci maddesinde " (1) Banka hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

...

6) Muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarları bu hesaba, tevkifat tutarları 630- Giderler Hesabına borç, faiz tutarının içinde bulunulan aya ait kısmı 600- Gelirler Hesabına …alacak kaydedilir. …" denilmektedir.

Dolayısıyla Yönetmelik gereği bankalardan sağlanan faiz gelirleri brüt tutarları ile 600 no.lu Hesaplara gelir kaydedilirken banka tarafından kaynakta kesilen stopaj tutarı 630 no.lu Hesaplara gider yazılmaktadır.

Belediye bankada bulunan mevduatını aylık vadeli ve repo hesaplarında değerlendirmiştir.

Yıl içerisinde faiz tutarları günlük ekstrelere göre, bir gün önce/bir ay önce bağlanan tutar ile geri dönüşü yapılan tutar arasındaki fark faiz gelirlerine alınmış, yıl sonu itibariyle

bankadan gelen özet bilgide yer alan stopaj tutarı, yıl sonunda 600 no.lu Hesaplara gelir yazılarak bu hesap bakiyesi brüt tutar haline getirilmiş, aynı muhasebe fişi ile söz konusu tutar 630 no.lu Hesaplara gider kaydedilmiştir.

Bankanın, müşterisi Osmangazi Belediye Başkanlığına 04.01.2021 tarihinde verdiği 01.01.2020-31.12.2020 tarihlerine ait vadeli hesap gelir listesi özet bilgi tablosunda brüt faiz tutarının 2.453.165,96 TL, mevduat faizi stopaj toplamının 219.258,26 TL olduğunu belirtmiştir. Bu yazıya istinaden de stopaj tutarı olan 219.258,26 TL yukarıda açıklandığı gibi kayıtlara alınmıştır.

Ancak Belediyenin stopaj tutarını ekleyerek brüt hale getirilen "600.05.01.09.03 Mevduat Faizleri Hesabı"nın bakiyesi 2.478.887,55 TL'dir.

Dolayısıyla Bankanın bildirdiği brüt faiz tutarı ile Belediye hesaplarındaki brüt faiz tutarı arasında (2.453.165,96- 2.478.887,55) 25.721,59 TL fark bulunmaktadır.

Bundan sonraki dönemlerde; "Mevduat Faizi Hesabı"nın kaydedildiği kayıtlarda, brüt faiz gelirinden bankaca kaynağında yapılan kesintiler de kaydedilmeli, gerek aylık, gerekse yıl sonu itibariyle, gerekli mutabakatın yapılarak belediye hesapları ile banka hesapları arasında uyum sağlanmalıdır.

www.balioglu.net

Belediye tarafından verilen cevapta; Belediye hesaplarının faiz gelirlerine ait stopaj tutarları Banka tarafından günlük olarak ekstrede belirtilmediğinden Belediye ile Banka vadeli hesap gelir listesi arasında tutarsızlık meydana geldiği, 2021 yılında her ay sonunda yazı ile bankadan gelir hesap listesi istenildiği ve her ay sonunda hesaplar arasında mutabakat sağlandığı belirtilmiş olup bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 10: Kiraya Verilen Taşınmazların Kayıtlı Değerlerinin ve Bunlara Ait Kira Gelirlerinin Nazım Hesaplarda Takip Edilmemesi

Osmangazi Belediyesince kiraya verilen gayrimenkullerin kayıtlı değerlerinin "990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı" üzerinden muhasebe kayıtlarına alınmadığı ve kiraya verilen maddi duran varlıklardan sözleşmelerine göre tahsil edilecek kira gelirlerinin ise "993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı"nda izlenmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı" başlıklı 475'inci maddesinde idarelerin bilançolarında kayıtlı duran

varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılacağından bahsetmektedir. 476'ncı maddesinde;

"Kiraya verilen duran varlıklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Borç

1) Kiraya verilen duran varlıklar, kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Kiraya verilen duran varlıklardan kira süresi sona erenler kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı hesabına borç kaydedilir."

denilmektedir.

www.balioglu.net

Belirtilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin "990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı"nda izlenmesi ve kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, "999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı"na ise alacak kaydedilmesi gerekmektedir. Kira süresi sona erdiğinde ise söz konusu gayrimenkullerin kayıtlı değerleri üzerinden 990 no.lu Hesaba alacak, 999 no.lu Hesaba ise borç kaydı yapılmalıdır.

Yine, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesap planı" başlıklı 45'inci maddesinde, mahalli idarelerin hesap planının bu maddede belirlendiği, bu Yönetmelik hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlığın yetkili olduğu belirtilmiştir. Aynı şekilde, anılan Yönetmelik'in "Detaylı hesap planı" başlıklı 46'ncı maddesinde ise, kurumlara ait detaylı hesap planlarının, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Bakanlıkça hazırlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayınlanan Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda "993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı"nın detaylarına yer verilmiştir.

Diğer taraftan, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından İçişleri Bakanlığına yazılan 2.12.2014 tarihli ve 90192509-210.05.02-13521 sayılı genel yazıda, kamu idareleri tarafından taşınmazların kiralanmasına ilişkin işlemlerde yapılan muhasebe hatalarının düzeltilmesi amacıyla açıklamalar yapılmış ve üçüncü kişilere kiraya verilen taşınmazlara ait kira gelirlerinin (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği yıllara göre "993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı"nın bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, "999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı"na alacak kaydı yapmak suretiyle muhasebeleştirileceği, söz konusu gelirler tahsil edildikçe ve dönem sonlarında sürenin güncellenmesi amacıyla bu hesapların ters kayıt yapılmak suretiyle kapatılacağı ifade edilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ile açıklamalara göre, Belediyenin mülkiyetinde olup kiraya verilen duran varlıkların sözleşmelerinde yer alan ve peşin tahsil edilmeyen kira gelirlerinin 993 ve 999 no.lu Hesaplarda izlenmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Osmangazi Belediyesince kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerlerinin ve bu taşınmazlara ait kira gelirlerinin (peşin tahsil edilenler hariç) Yönetmelik hükümlerine uygun olarak kayıt altına alınması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Belediye tarafından verilen cevapta; Belediyenin mülkiyetinde olup kiraya verilen duran varlıkların sözleşmelerinde yer alan ve peşin tahsil edilmeyen kira gelirlerinin 993 ve 999 nolu hesaplarda izlenmesinin sağlanacağı belirtilmiş olup bulgu konusu takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 11: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Kayıtlı Varlıkların Satılmaması ve Satışı Yapılanların Yanlış Hesaplara Kaydedilmesi

Belediyenin yıl sonu itibariyle bakiyesi 7.585.267,36 TL olan "294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı"nda kayıtlı varlıkların, 475.344,79 TL'si elden çıkarılacak stoklar (Diğer stoklar), 7.109.922,57 TL'si elden çıkarılacak maddi duran varlıklara aittir. 7.109.922,57 TL olan varlıkların ise 1.847.333,94 TL'si makine ve cihazlar, 636.719,15 TL'si taşıtlara, 4.625.869,48 TL'si demirbaşlara ait olup yapılan incelemede satışı yapılanların Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun kayıt altına alınmadığı, ayrıca hurda vasfına gelmiş varlıkların satışının yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

a) Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklardan satışı yapılanların yanlış hesaplara kaydedildiği görülmüştür.

Yapılan incelemede 12.10.2020 tarih, 14751/1 sayılı muhasebe fişinde 9200 kg hurda malzemenin 4.600 TL bedelle Makine Kimya Endüstri Kurumu'na satıldığı, ancak "294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı"nın ve "299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı"nın kullanılmadığı, banka hesabının borcu karşılığı 600.05.09.01.99 Diğer Gelirler - Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler Hesabı"na alacak kaydedildiği, birimler arası bilgi akışı olmadığı için muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun yapılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı"nın, **"**Hesabın işleyişi" başlıklı 225'inci maddesinde, "*(1) Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.*

...

b) Alacak

...

2) Bu hesapta kayıtlı varlıklardan satılmak suretiyle elden çıkarılanların satış bedeli 100-Kasa Hesabı, 102-Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarı 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, kayıtlı değeri bu hesaba alacak kaydedilir." denilmektedir.

Bu kapsamda elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıkların satışında, 294 no.lu Hesaptan ve amortismanının kaydedildiği 299 no.lu Hesaptan, ilgili varlığın muhasebedeki kayıtlı değeri ile çıkışı yapılmalıdır. Ayrıca benzeri satışların Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı gereği "600.03.01.01.99 Diğer Mal Satış Gelirleri Hesabı"na gelir kaydedilmelidir.

Kurumla yapılan görüşmede yapılan satışın muhasebeye bildirilmediği için 294 ve 299 no.lu Hesaplardan gerekli çıkış kayıtlarının yapılmadığı belirtilmiş olup satış tutarı çok cüz'i olmakla birlikte bundan sonraki yıllarda yapılacak satışlarda birimler arası bilgi akışının zamanında yapılması önem arzetmektedir. Ayrıca, satış kayıtlarının Yönetmelik'e uygun yapılması ve ilgili hesap bakiyelerinin gerçek durumu yansıtması gerekmektedir.

b) Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında kayıtlı varlıkların satışlarının yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür.

www.balioglu.net

Yıl sonu itibariyle mevzuatı gereği tümüne amortisman ayrılmış bulunan varlıkların edinme değeri 7.585.267,36 TL'dir.

Kamu idarelerinin değerini kaybetmiş varlıklarının satışı ile ilgili 20.03.1971 tarihinde çıkarılan 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile düzenleme yapılmış ve "*Resmi Daire ve İdareler ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ile bunlara ait müessese ve iştiraklerinin malik oldukları her çeşit maden hurdaları ile bunların hurda halindeki halitalarının ve kullanılmayacak bir hale gelmiş bulunan muharrik ve müteharrik araçlarının kendi ihtiyaçlarından fazlalarının, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu tarafından altı ayda bir piyasa etütlerine dayanılarak yapacağı tespit ve teklif ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca kabul edilecek fiyatlarla Kuruma satış suretiyle devirleri"* kararlaştırılmıştır.

Kamuya ait hurdaların Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKE) tarafından toplanmasının önemli yararları bulunmaktadır. Öncelikle hurdalar, Kuruma ait fabrikaların ve dolayısıyla savunma sanayiinin bir girdisi olma özelliği taşırken, hurdaların niteliklerine göre tasnif edilerek değerlendirilmesi kamu kaynaklarının daha etkin ve verimli kullanılmasını sağlamaktadır. Diğer yandan, kamu kuruluşlarından alınan hurdalar MKE tarafından çevre mevzuatına uygun olarak ayrıştırılıp tasnif edilmekte ve değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

Bu kapsamda değerini kaybetmiş varlıkların Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuna satışlarının yapılması önem arzetmektedir.

Her iki başlık altında yer alan tespitler çerçevesinde; incelemelerde tespit edilen söz konusu varlıkların satışında 294 ve 299 no.lu Hesapların kullanılmadığı dikkate alınarak, gerekli envanter işlemlerinin yapılarak kayıtlarda bulunan varlıkların fiziki durumla uyumu sağlanmalı ve satışlarda Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun kayıt yapılmalıdır. Bunun yanı sıra bilançoda edinme değeri 7.585.267,36 TL olarak yer alan ve tamamına amortisman ayrılmış olan elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıkların, mevzuatına uygun satılması / devredilmesi uygun olacaktır.

Belediye tarafından verilen cevapta; yapılan satışın muhasebeye bildirilmemesi nedeniyle 294 ve 299 nolu hesaplardan gerekli çıkış kayıtlarının yapılamadığı, bundan sonra yapılacak satışlarda birimler arası bilgi akışının zamanında yapılmasının sağlanacağı, satış kayıtlarının yönetmeliğe uygun ve ilgili hesapların gerçek bakiyelerinin vermesine özen gösterileceği belirtilmiş olup bulgu konusu olan gerek satış işlemeri kayıtlarının mevzuata uygunluğunun, gerekse bilançoda edinme değeri 7.585.267,36 TL olarak yer alan ve tamamına

amortisman ayrılmış olan elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıkların, mevzuatına uygun satılması / devredilmesi hususu takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Belediye Gelirlerinin Takiplerinin Eksik Yapılması, Tahsil Edilemeyen Tutarların Yıllar İtibari ile Artması ve Bazı Gelir Kalemlerinde Tahsilat Oranının Çok Düşük Düzeylerde Kalması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Belediye gelirlerinin takiplerindeki eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalara başlanılmış olup bu nedenle konu gelecek yıl denetimlerinde izlenecektir.
Başkan Yardımcılığı Kadrosundan Müdürlük Kadrosuna Yapılan Atamanın Usulüne Uygun Olmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hatalı atamadan birisi kurumca düzeltilmiş olup diğer atama özel kalem müdürlüğüne atama olduğu için konu izlenecektir.
Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosuna Yapılan Atamanın Usulüne Uygun Olmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Özel Kalem Müdürlerinin öncelikle belediyede çalışan memurlardan ya da diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından yapılması, bir seçim dönemi boyunca çalıştırılması esasına riayet edilmesi, bu kadronun memuriyete sınavsız atama yolu olarak kullanılmaması gerekmekte olup konu izlenecektir.
Pazar Yerlerinin İşletilmesinin ve İşgal Harcı Toplama Yetkisinin Yapılan Hizmet Protokolü İle Meslek Kuruluşlarına Devredilmesi	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Seyyar Pazarcılar Odası ile yapılan hizmet protokolü belirtilen mevzuat hükümlerine göre Belediye tarafından güncellenmiştir. Ancak pazar yerlerinin kullanılması karşılığı alınan işgal harcının belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilmesi gerekmekte olup, konu izlenecektir.

www.balioglu.net

Kamulaştırmasız El Atma veya Hukuki El Atma Eylemi Sonucunda Çok Fazla Faiz Gideri, Vekâlet Ücreti ve Mahkeme Harcı Ödenmesi	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Belediye son yıllarda el atma işlemi yapılmadığını, dava konusu işlemlerin eski yıllara ait olduğunu belirtmiş olup, takip eden yıllarda konunun devam edip etmediği izlenecektir.
Taşınırların Kayda Alınması, Kontrolü, Planlanması ve Kişilere Teslim Edilmesi İşlemlerinin Mevzuatın Öngördüğü Usulde Yürütülmemesi	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Taşınırların kayıt ve takiplerindeki eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalara başlanılmış olup bu nedenle konu gelecek yıl denetimlerinde izlenecektir.
Jüri Ücretlerinin Doğrudan Öğretim Elemanlarına Ödenmesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Söz konusu husus Belediye tarafından düzeltilmiştir.
Belediye Personeline Ramazan Ayında Erzak Paketi Dağıtılması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Söz konusu Belediye tarafından düzeltilmiştir.
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılan Alım ile Yapım İşlerinde Evrakların Eksik Olması ve Sözleşme Yapılmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Konu ile ilgili, 2020 yılı raporunda Diğer Bulgular bölümünde "BULGU 8: Doğrudan Temin Usulü ile Yapılan Teslimi Belirli Bir Süreyi Gerektiren Mal ve Hizmet Alımı ile Yapım İşlerinde Sözleşme Yapılmaması" başlığı ile bulgu yazılmıştır.
Belediye Vergi Gelirlerinden Herhangi Bir Gerekçe Gösterilmeden Eksiltme Yapılması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Söz konusu husus Belediye tarafından düzeltilmiştir.
Geçici Görevlendirmeler Kapsamında Ödenen Harcırahlarda Mevzuatta Belirlenen Limitlere Uyulmaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Söz konusu husus Belediye tarafından düzeltilmiştir.
Kamu İhale Kanunu 21 ve 22'nci Maddelerindeki Parasal Limitler Dahilinde Yapılacak Harcamalarda, Ödeneklerin %10 Sınırının Kamu İhale	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Konu ile ilgili yazılım çalışmaları başlatılmış olup konu izlenecektir.

www.balioglu.net

Kurumundan İzin Alınmadan Aşılması			
Bilançoda "Diğer Duran Varlıklar" Hesap Grubunun Ters Bakiye Vermesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Söz konusu husus Belediye tarafından düzeltilmiştir.
Elden Çıkarılacak Stok ve Maddi Duran Varlık Satışlarının Usulune Uygun Muhasebeleştirilmemesi	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Konu ile ilgili 2020 yılı raporunda Diğer Bulgular bölümünde "BULGU 11: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Kayıtlı Varlıkların Satılmaması ve Satışı Yapılanların Yanlış Hesaplara Kaydedilmesi" başlığı ile bulgu yazılmıştır.
Haklar Hesabının Yanlış Kullanılması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Konu ile ilgili, 2020 yılı raporunda Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümünde "BULGU 6: Haklar Hesabının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğindeki Tanıma Uygun Kullanılmaması" başlığı ile bulgu yazılmıştır.
Şartlı Bağışla Edinilen Taşınmaz ile Tahsis Edilen Bazı Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Söz konusu husus Belediye tarafından düzeltilmiştir.
Taşınmazların Envanter ve Kayıtları ile Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Konu ile ilgili çalışma başlatılmış olup konu izlenecektir.

www.balioglu.net